Ben melâmet hırkasını kendim giydim kendime,
Ar namus şişesini Taşa çaldım, kime ne!
Gâh çıkarım gökyüzüne seyrederim alemi.
Gâh inerim yeryüzüne, seyreder alem beni.
—NESİMİ—

12
kasım 87
KDV DAHİL
500 TL

KARA

KARA, elinizdeki 12. sayısından itibaren maddi zorluklar ve daha zengin bir içerik/biçim kazanabilmek için gereken zaman nedeniyle kısa bir süre yayınına ara vermektedir. Yeni yayın dönemi için öneri ve tartışmalara açığız. Salı ve cuma günleri 13.00'ten 17.00'ye kadar bürodayız.

İÇİNDEKİLER

Yazışma Adresi: Ahmet KURT
P.K. 1053
34437 Sirkeci-İST

KARA

Sahibi ve Yazı İşleri Müdürü: Ahmet KURT
Yönetim Yeri: Piyerloti Cad. Silahtar Mektebi Sok. Ahmet Bostancı Han, No: 11/7 Çemberlitaş / İSTANBUL
Dizgi: Ahtapot
Basım: Gül Matbaası
Dağıtım: Etkin

Bir gün gelir ya gözlemi ya eylemi seçmek gerekir. İnsan olmak derler bunun adına. Bu parçalanışlar korkunçtur. Ama gururlu bir yürek için iki şeyin ortası olmaz. Ya tanrı var, ya zaman, ya bu haç, ya bu kılıç, ya bu çırpınmalarını aşan daha yüksek bir anlamı vardır bu dünyanın, ya da bu çırpınmalardan başka hiç bir şey gerçek değildir. Ya zaman ile yaşayıp onunla ölmek, ya da daha büyük bir yaşam için ondan çekilmek gerek, uzlaşılabileceğini, hem yüzyıl içinde yaşayıp hem de ölümsüze inanılabileceğini biliyorum. Buna kabullenmek denir. Ama ben bu deyimden tiksiniyorum, herşeyi istiyorum, ya da hiç bir şeyi. Eylemi seçiyorum diye, gözlem benim için bilinmedik bir ülkedir sanmayın. Ama herşeyi veremez, ben ölümsüzden yoksun kalınca zamanla birleşmek isterim. Defterimde ne özlem bulunsun istiyorum, ne acılık, yalnız açık görmek istiyorum. Söylüyorum size yarın silah altına alınacaksınız. Sizin için de, benim için de bir kurtuluş bu. Birey hiç bir şey yapamaz ama yine de her şeyi yapar.

KARA

ALBERT CAMUS, "SİSYPHOS SÖYLENİ",
Çev:TAHSİN YÜCEL, ADAM YAYINLARI, S.95

STALİN'DEN SONRA SOVYETLER BİRLİĞİNDE İŞÇİ MUHALEFETİNİN GELİŞİMİ

ÇEVİREN : MANSUR TALIGA
DIREKTE AKTION, Nr.65/1987

Sovyetler Birliğinde muhalefet hareketlerinden sözedildiğinde dikkatler entellektüel *Dissident* hareketi üzerinde yoğunlaşıyor. Dissident hareketi de, Vatandaş Komiteleri, Helsinki-Grupları ve TRUST gibi barış hareketleri de son yıllarda önemli roller üstlenmiş olmalarına rağmen, direnişi yürüten ve otorite ile mücadeleye girişen yalnızca onlar değil. Sovyetler Birliği'nde, Stalin döneminden sonra kat be kat güçlenen yeni bir işçi hareketi de oluşmakta.

Son yıllarda organize olarak da gelişen bu genç işçi hareketi, en temel hakları için, *Dissident* muhalefetinden daha az spekülatif ve görünmez bir mücadele yürütüyor. İşçi hareketi varlığıyla, yalnızca sistem sorununu ortaya koymuyor, aynı zamanda iktidardaki bürokratları fonksiyonerleri ve Parti kliğini bir meşruluk krizine de sokuyor; zira otonom işçi örgütlenmelerinin oluşturulması Parti kodamanlarının iktidarlarını ve yegane temsilci olma iddialarını sorguluyor.

50'li yıllarda, Stalin döneminin sonunda, çalışma kamplarındaki işçiler tarafından organize edilen ilk büyük işçi hareketleri ortaya çıktı. 30'lu ve 40'lı yılların feci endüstrilizasyonu sonucunda milyonlarca insan zorunlu çalışmaya gönderilmişti.

Gulag adalarındaki huzursuzluklar ve ayaklanmalar, Stalinist iktidar biçiminin delinmesinde ve bundan sonra oluşan liberalleştirmede azımsanamayacak bir rol oynadılar. 50'li yılların ortamında, çalışma kamplarında tam anlamıyla bir grev dalgası esti; özellikle *Vorkuta, Kingir* ve *Norilsk*'teki isyanlar çok ünlüdür. Çoğunlukla çalışma saatlerinin düzeltilmesi, 8 saatlik işgünü, daha iyi beslenme ve 'Düşünce-Suçluları' (Politik tutuklular) için af talep ediliyordu.

Bu isyanların çoğu milisler veya askerlerce kanlı bir şekilde bastırıldı. Fakat yine de bu ayaklanmalar iktidardakilerin gözünü korkutmuş olmalıydı, çünkü Stalinist ekonomi düzeninin önemli bir bölümü zorunlu çalışmaya dayanıyordu. Çalışma mahkumlarının isyanlarının önceden kestirilemezliği, kitlesel çalışma kamplarının dağıtılmasına neden oldu.

O zamanki çalışma mahkumlarının deneyimleri, 60'lı yıllarda, tamamen *'Özgür İşçiler'* diye anılan işçilerce yürütülen grev hareketi ile birlikte değerlendirilmelidir.

Kruşçev zamanında işçilerin durumu artarak iyileşti. *Stalin* döneminin işçi-askerleri ücretli işçi oldular. Sendika sorunu da yeniden tartışma konusu edilmeye başlandı. Devlet kontrolü altındaki sendikalar, daha fazla haklara sahip oldular. Genel düzelmelere, iş yerinin özgürce seçimi, 30 yıldan beri ilk defa ücret artışı, çalışma saatlerinin kısalması ve bir asgari ücretin yürürlüğe konulması da dahildir.

60'lı yılların grevleri hakkında çok az bilinen ve hiç de şaşırtıcı olmayan husus ise, bu tip çatışmalardan Sovyet yayın organlarında açıkca sözedilmemiş olmasıdır.

İşçi mücadeleleri ile ilgili birçok bilgi, ancak dışarıya kaçan mülteciler ve Dissident'ler sayesinde öğrenilebilmiştir. Ama çeşitli muhalefet çevrelerinde dolaşan yeraltı basını *''Samizdat''* da birçok şeyin kamuoyuna duyurulmasını sağlamıştır.

Stalin dönemi sonrasında, genel toplumsal liberalleştirme sürecinde fabrikalarda ve işyerindeki ihtilafların çözülmesinde yeni biçimler geliştirildi. Sendika'nın ve işletme yönetiminin eşit olarak yer aldıkları hakem komisyonları oluşturuldu. Böylece çalışma sorunlarının kurumsallaştırılmış olduğu açıkça görülmektedir. Bir yandan sendikaların Parti'ye ve devlet aygıtına eklemlenmeleri ve diğer yandan da sendika ile işletme yönetimi arasındaki yapay ayrılık.

Yeniden işlerlik kazandırılmış olsalar da, sendikaların amaçlanmış resmi görevleri vardı; plan hedeflerinin tamamlanması, üretimin nicelik ve niteliğinin arttırılması ve çalışma disiplininin sıkılaştırılması gibi.

1960'da *Temir-Tau* (Kazakistan)'daki bakır döküm işçileri, gıda maddeleri yokluğuna karşı ayaklandılar. Ayaklanma milisler tarafından kanlı bir şekilde bastırıldı. 60'lı yıllardaki grevlerin ve ayaklanmaların başta gelen nedenleri gıda ihtiyaç maddelerinin kıtlığı ve eşitsiz olarak dağıtılmalarıydı. Bu huzursuzluklar genellikle fabrikalarda başlıyor ve tezgahların dışına da yayılıyordu.

Bu 'ekmek kavgaları' her defasında milislerle çatışmalara yol açtı. Bu grevlerin ve protestoların başka bir nedeni de rus-olmayan işçilerin fabrika yönetimlerince açıkça horgörülmeleriydi. 1961-1963 yılları arasında her yerde işi bırakmalar, açık huzursuzluklar ve grevler oldu ve bunlar *Kruşçev*'in reformlarını az etkilemediler. Fiyat artışlarına karşı ve büyük bir ücret reformu için de grevler yapıldı.

70'li yılların sonlarına dek, Sovyetler Birliği'nin birçok endüstri bölgesinde sürekli işi bırakmalar ve grevler oldu. Açık protestonun acımasız baskılarla sonuçlanması, Sovyetler Birliği'ne özgün, legal bir direniş biçimi yarattı: Şikayette bulunmak ve açık şikayet kampanyaları. Her gün, en yüksek sovyet'e binlerce dilekçe ve şikayet mektubu gönderildi. Fabrika içindeki ihtilaf çözme kurumları çoğunlukla işlemediği için, işçiler haklarını bu yöntemle savunma yoluna gittiler. Şikayetlerini doğrudan doğruya en yüksek sovyet'e ve diğer meclislere iletebilmek için işçiler Sovyetler Birliği'nin her yanından Moskova'ya geliyorlardı. Bu dilekçeciler, bir bürokratik makamdan diğerine

keyfi olarak gönderilmeyi reddettiklerinden, otoriteler için bir tehdit unsuru oluşturuyordu. Çoğunlukla ihtilaf vakıa'larının üzerinde hiç durulmaz ve insanlar evlerine gönderilirdi. İyice kararlı davrananlar ise ya tutuklanmakla ya da psikiyatrik işleme tabi tutulmakla korkutulurlardı.

Dilekçeciler hareketinden, işçilerin menfaatlerinin otonom bir şekilde temsil edilmesine yönelik ilk insiyatif gelişti. Bu hareketin motor'u *Donbass*'lı bir maden işçisi olan *Vladimir Klebanov*'du.

1977'de şikayetleri bireysel olarak değil de toplu halde yapmak düşüncesi gelişti. Böylece dilekçeciler birbirlerini karşılıklı olarak korumaya ve daha atak bir tavır almaya başladılar. *Klebanov* grubu yetkililerin kasıtlı kötü muamelelerinin teşhir edildiği uluslararası bir basın toplantısı düzenledi.

Otonom ve öz-örgütlenmiş bir sendikanın oluşturulmasına yönelik bu ilk başarısız adım, devlet baskısından edinilen tecrübelerle birlikte, *SMOT* (Çalışanların Özgür Meslekleraarası Birliği) örgütlenme biçimlerinin geliştirilmesi için temel oluşturdu. *Klebanov-Grubu* işçilerin haklarını legal yoldan savunmayı ve dava etmeyi denemişti. Bir sendika'dan çok bir komite özelliğini taşıyordu. "Özgür Sendikalar Birliği"nin politik anlayışı reformistti: Varolan haksızlığın ve Sovyet işçi sınıfının susturulmuş olması halinin atak bir şekilde ortadan kaldırılmasını değil, öncelikle mevcut işçi haklarının korunmasını hedefliyordu. *Klebanov*'un inisiyatifindeki "*Özgür Sendikalar Birliği*" Uluslararası arenada kabul görmeye de çalışmıştı. (Örneğin ILO yoluyla).

"Özgür Sendikalar Birliği" kuruluşundan yaklaşık bir yıl sonra *KGB* tarafından dağıtıldı. *Klebanov* bir psikiyatri kliniğine gönderildi. Tam da açık ve legal çalışma yöntemiyle *Klebanov* grubu devlet takibine maruz kalmıştı. Otonom sendikal inisiyatiflerin bu deneyimleri sonucunda *SMOT* oluştu.

SMOT 1978'de kuruldu. Kuruluş bildirisinde, örgütlenme yapısında ve çalışma tarzında, *Klebanov* grubunun geçmişteki çabalarından açıkça farklılıklar olduğu görülmektedir.

SMOT hem açık hem de yeraltında çalışmayı denemektedir. Birliğin en üst meclisi olan "Temsilciler Meclisi"'ni oluşturanlarınkiler hariç, üyelerin isimleri gizli tutulmaktadır. Otonom yerel grupların yeraltında çalışmaya uygun yapısı ve dış ülkelerle, özellikle batı avrupa sendikalarıyla kurduğu sürekli ilişkiler sayesinde SMOT bugüne kadar ayakta kalabilmiştir. Yürütülen çalışma ilk planda SMOT tarafından yayılan yeraltı basını ile, işçi haklarının çiğnenmesini doyurmak doğrultusundadır. Bu amaç için bilgi toplayan bir araştırma komisyonu oluşturulmuştur.

Ayrıca, Paris'te sınır dışı edilen temsilciler meclisi üyelerince yürütülen bir ülke dışı temsilciliği kurulmuştur. SMOT'un düzenli olarak yayınlanan haber organı "*Poiski*" dergisi, ülke içinde ve dışında düzenli bir haber akışını sağlamaktadır.

SMOT çalışmalarında sendikal eğilimi vurgulamaktadır ve bundan dolayı yalnızca genel haksızlıktan yola çıkmayıp, sovyet toplumundaki *sosyal* karşıtlıkları vurgulayan ilk muhalefet grubudur.

Tabii ki otoriteler, KGB'nin de yardımıyla, yapılanmaları ve hala görece zayıf olan örgütlenme seviyesini parçalamak için ellerinden geleni ardlarına koymuyorlar. Hemen hemen 1978'in tüm kurucu üyeleri psikiyatri kliniklerinde, çalışma kamplarında ya da sürgünde bulundular veya halen oralardalar. SMOT üyesi Vladimir Skvirsky 1983 Ocak ayında 13 yıl çalışma kampına mahkum edildi. "Poiski"nin yayın kurulu üyesi V. Gerschuni, 1983 Nisan ayında bir psikiyatri kliniğinde zorunlu tedaviye alındı. SMOT Temsilciler Meclisi üyesi A. Skobov, 1983 Mayısında bir psikiyatri kliniğinde zorunlu tedaviye alındı. SMOT temsilciler meclisi üyesi V. Sengerov 1983'de 7 yıl ağır şartlarda çalışma kampı ve 5 yıl sürgün cezalarına mahkum edildi.

Şubat 1987'de SMOT bu üyelerinin serbest bırakılması için bir bildiri yayınladı. (Bk. KARA'nın 10. sayısı, ç.n.)

SMOT'UN 28 Ekim 1978'deki KURULUŞ BİLDİRİSİ

Biz, ülkemizin Çalışanların Özgür Meslekleraarası Birliği'nin (SMOT) temsilcileri, onun üyeleri tarafından, aşağıdaki bildiriyi açıklamakla görevlendirildik:

İçinde bulunduğumuz zaman kesitinde ülkemizde, devletten bağımsız, işçilerin menfaatlerini doğrudan temsil edebilecek hiçbir örgüt bulunmamaktadır. Yönetimle olan bildik anlaşmazlıkların çoğunda işçiler meşru haklarını ve menfaatlerini geçirli kılamamaktadırlar. Bunların nedenleri: haklarını tam olarak bilmemeleri, taleplerini haklı bir temele oturtma yeteneksizliği, kamuoyunca destekten yoksun olmaları ve baskılardan korkmalarıdır. Haksızlığa uğrayan işçilerin yalıtılmış bir biçimde verdikleri mücadele çoğu zaman bürokrasi aygıtının formaliteleri ve rüşvet sistemi içinde iyice zorlaşmaktadır. Bildiğimiz anlaşmazlıkların çoğunda resmi sendikaların görevlileri fabrika yönetiminden yana tavır almakta, konumlarını hiçe sayarak çalışanların menfaatlerine ihanet etmekte ve devlet aygıtının doğal uzantısı olmaktadırlar.

Bu yüzden SMOT üyelerinin çeşitli faaliyet alanlarındaki -ekonomik, sosyal, kültürel, dini, gündelik yaşam ve politik- haklarının zedelenmesi durumunda, geçerli kanunlar ve Sovyet yönetiminin imzalamış olduğu uluslararası anlaşmalar çerçevesinde, olası bütün yöntemlerle savunmayı kendine amaç edinmiştir. Ayrıca SMOT işçilerce açılan davaların hukuki açıdan doğruluğunu araştırmak, bu davaları görevlilerin bilgisine sunmak, bunların daha çabuk sonuçlandırılmasında çaba göstermek, olumsuz kararlar alınması durumunda bunları büyük bir yaygınlıkla Sovyet ve Dünya kamuoyuna duyurmak amacındadır. Üye olmayan işçilere yardım etmek için SMOT içinde bir çalışma komisyonu oluşturulmuştur.

(...)

Kaynaklar

A. Schwendtke (Red.) Arbeiteropposition in der S.U. (rororo aktuell)

K. Schlögel, Der renitente Held (Junius Verlag)

Das Unterirdische Feuer - Texte der SMOT (Edition Tiamat)

Sozialistiches Osteuropa - Komitee (hrg.) O steuropa - Info 54

Le Monde Libertaire (Paris) 653

HALK ADINA

YÜKSEK MAHKE-MENİZDEN, SANIĞIN EN AĞIR CEZAYA ÇARPTIRILMASINI TALEBEDİYORUM.

BUNLARA KARŞI, ARTIK YETERİ KADAR SERT DAVRANILMIYOR!

ESKİDEN GİYOTİN VARDI! TAK—VE KELLE GİDERDİ!

YA KAZIĞA OTURTULUR YA DA ÇARMIHA GERİLİRLERDİ

KOLAYCA KUR-ŞUNA DA DİZİ-LİRLERDİ! Peng! Peng! Peng!

!

ÖHÖM... ÖHÖ... BEN... O HALDE BEN, SANIĞIN ÖMÜR BOYU HAPİS CEZASINA ÇARP-TIRILMASINI TALEBEDİ-YORUM!

EKİM DEVRİMİNDE ANARŞİSTLER

ALEXANDRE SKIRDA (*)
DIREKTE AKTION
ÇEVİREN : GÜRER TOZAN

1905-1906 Rus Devrimi, 12 yıl sonra gerçekleşen olayların genel bir provasıydı. Bu ilk fırtına, devrimci olarak tanımlanan partilerin (sosyal Demokratların Menşevik ve Bolşevik-, Sosyal-Devrimcilerin ve Birleşiklerin (yahudi Sosyal Demokrat Parti) programlarındaki acizlikleri ortaya çıkardı.

Etkinliklerinin cılız olması ise, hareketin büyük oranda durulmasını ve yenilgiyle sonuçlanmasını beraberinde getirdi. Tabandaki sayısız militan, ki bu örgütlerin en aktif kesimini oluşturuyorlardı, bunun farkına vardı. "Yağmurdan sonra topraktan fışkıran mantarlar" misali, kitleler halinde ya anarşist grupların içinde yer aldılar ya da kendileri böylesi gruplar oluşturdular. (1) Bu gruplar, müneccimlik ve tarihsel hesaplar içinde boğulmalarına izin vermeden, doğrudan faaliyet temelinde çalıştılar. 1906 ve 1910 yılları boyunca çarlığa ve onun yardakçılarına, sonuna kadar nasıl mücadele edileceğini gösterdiler.

Bu toplumsal mücadele birçok görünüşe sahipti : Grevlere doğrudan destek, baskının temsilcilerine ya da yandaşlarına (çarlık yanlıları, kapitalistler ve monarşinin temsilcileri) karşı silahlı mücadele ve suikast. Bütün bu eylemler, gazete, bildiri, dergi vs.nin geniş halk kitlesi içinde yaygınlaşmasının yanısıra gerçekleştiriliyordu. Bu konuda bir fikir vermesi açısından, 1904-1907 yılları arasında gerek Rusya'da gerek yurtdışında basılarak illegal olarak ülkeye sokulan 23 farklı liberter yayın organının varlığı gösterilebilir. (2) Faaliyetler için gereken araçlar ise mülksüzleştirme (Expropriation-kısaca "ex" diye anılan) yöntemiyle sağlanıyordu. Belirli gruplar, toplumsal mücadeleden ziyade "ex"e yönelmek gibi adımlar attılar. Terörizm bazen, politik ifadenin tek biçimi olarak algılandı. Kendilerini "besmotivniki" (gerekçesizler) diye tanımlayan *Ravachol* ve *E. Henry*, yandaşları vardı. Buna paralel olarak daha kararlı eylemler de gerçekleşti: Eski Sosyal-Devrimci daha sonra anarşizm yandaşı *Borissov*, 1907'de ölüme mahkum edilen bir grup Potemkin zırhlısı denizcisinin kaçmalarına yardım eder. 1909'da, 27 yaşında, Sivastopol'da tutuklanıp idam edildiğinde, grubunun 109 üyesi de onunla birlikte yargılandı ve dördü daha idam cezasına çarptırıldı. (3)

Gulai Polje grubu, Exaterinoslaw'lı militanlarla bağlantıyı üç illegal matbaanın "ex"i sayesinde sağlıyordu (Bunda aktif olarak yer alan *N. Makhno* 19 yaşında tutuklanarak ölüm cezasına çarptırıldı. Cezası daha sonra ömür boyu hapse çevrildi).

Mücadele eden liberterlerin sayısını, baskı ve zulmün boyutlarını tasavvur etmemizde, rus anarşist dergi "Bruiewestrik"in 1908'de yayınlanan bir sayısındaki liste bize yardımcı olabilir: 1907 yılı boyunca sadece Odessa'da 170 anarşist tutuklanmış ve hüküm giymişti. Bunlardan ölüme mahkum edilen yaklaşık 50 kişiden otuzu idam edilmişti. Aralarında Potemkin ayaklanmasının önderi ve eski bolşevik sempatizanıyken daha sonra anarko-sendikalist olan *Matuşenkov*'da vardı. Böyle yüzlerce ve binlerce anarşist devrime yüksek bir bedel ödediler; bolşevikler onları dışlayamadılar, ancak rus anarşizminin bu dönemi üzerine fikirlerini söylemekten de kaçındılar.

Bu arada çeşitli liberter çekirdekler, eksiklik ve hatalarına rağmen işçilerin arasında da faaliyet gösterdiler. Zira işçiler, sürgünden ya da "legal" alandan, hiç bir tehlikeyi göze almadan iletilen vaatler ve politik ahlak derslerinden ziyade, istemlerini dolaysız yoldan gerçekleştirilmesi eğilimine yatkınlık gösteriyorlardı. (4)

1914'de başlayan savaş, tanınmış militanlardan oluşan bir grubun, Fransa'nın takdiriyle oraya yerleşmelerinin de etkisiyle ("16'ların açıklaması": *Kropotkin, Grave...*), rus ve uluslararası anarşist hareket ağır bir krize girdi. Militanların çoğunluğu, savaşan devletler arasında bir ayrım yapmadıklarını açıklayarak, uluslararası prensiplerini korudular.

O dönemde hemen hemen bütün rus militanlar ya ülke dışında (Birleşik Devletler'de günlük gazete çıka-

(*) Metin, A. Skirda'nın *Les anarchistes dans la révolution russe*, Paris 1973 adlı kitaba yazdığı *L'octobre libertaire* başlıklı önsözün kısaltılmış halidir. Almancaya Jutta Berendt tarafından çevrilmiş ve ilk kez *Die Freie Gesellschaft*, Hannover, Nr.1/1981'de basılmıştır.

ran bir işçi örgütü yaklaşık 10.000 göçmeni barındırıyordu) ya cezaevlerinde ya da Sibirya'da sürgündeydi. *Kanev*'e göre, o tarihte Rusya'da 220 üyesi olan 6 aktif grup faaliyet gösteriyordu. 1917 Şubat devrimi harekette alışılmadık bir genişlemeyi beraberinde getirdi; Sayısız tutuklu serbest bırakıldı, göçmenler geri döndü, propaganda işlevi en yetkin şekilde üstlenildi ve üye sayısı inanılmaz bir hızla artmaya başladı: 1917 Haziranında Moskova Federasyonu'nda 60 ayrı grup birleşmişken, Petrograd anarşist-komünist Federasyonu Ekim Devrimi arifesinde 18000 üyeye sahipti. *Kanev*, bu federasyonun sekreteri olan *Bleichmann*'dan aktarıyor) 1917'de Moskova Federasyonunun aktif bir üyesi ve Machno hareketinin tarihçisi olan *Peter Arşinof*, rus anarşist militanlarının sayısının 30-40 bin civarında olduğunu tahmin ediyor. ("Masses" dergisinin Kasım 1947 tarihli 12. sayısında *Ida Mett* tarafından belirtiliyor).

Kanev, benzer yayınların ve militanların yarattıkları eylemliliklerin, anarşistlerin derin kökler saldıkları 21 şehirde gerçekleştiğini belirtiyor (bütün bu istatistikler yalnızca Rusya için geçerlidir; Ukrayna, Kafkasya aşırı ülkeler, Sibirya ve Baltık ülkeleri bunlara dahil değildir). Yine Kanev'e göre, anarşistlerin etkileri, Rusya'nın 73 şehrinde yaygınlaşmalarıyla birlikte, 1918 yıllarının başlarında en yüksek noktaya erişti. *Anatol Gorelik*, 1917 ve 1921 yılları arasında Rusya ve Ukrayna'da 100 kadar liberter gazete ve derginin yayınlandığını belirtiyor.

Yandaş sayısındaki bu gelişim, çalışan kitle içinde (anarşizmin) kabul görmesi ve verimli yankılar uyandırması sayesinde gerçekleşmişti. Petrograd anarşist-komünist Federasyonunun 9 Haziran 1917 tarihinde organize ettiği toplantıya 95 fabrika ve askeri birlik delegesi katıldı. 2 gün sonra bir başka toplantıda 150 fabrika ve askeri birlik temsilcisi biraraya geldi. Bu toplantıda seçilen, "Geçici Devrim Komitesi" olarak adlandırılan Kollektife, bolşevikler de delege göndermişler, ancak parti merkez komitesinin müdahalesi sonucu geri çekmişlerdi.(5)

Anarşistlerin temmuz günlerindeki rolleri, özellikle Yartşuk ve Bleinchmann'ın etkileri yaygın olarak bilinir. Bolşevikler kendilerini şaşkın bir halde dışarda tutarken *Bleichmann*, birinci Makinalı tüfek alayına -Petrograd'da bulunan, seçme askerlerden kurulu olan bu alay o günlerin vurucu güçlerinden biriydi- "toprağı, işletmeleri, fabrikaları ve evleri ele geçirmek için iktidarı etkisiz hale getirmek" üzerine çağrı yapıyordu. (*Akt. Kornukof.*) *Kerenski* hükümetine karşı genel desteğin anlamsızlığını ortaya koyan ve sosyal devrime ulaşmak için tek mümkün yolun silahlı ayaklanma olduğunu gösteren bu günler olmasaydı (bolşevikler ne kadar katılırlarsa katılsınlar) Ekim hiç bir zaman gerçekleşmezdi. *Kanev*, bu dönem boyunca anarşistlerin kazanımlarını tasvip ederken, bunun "bir devrimin nasıl yapılmaması gerektiğinin" bir örneği olduğunu da ekliyor.

Bunun yanı sıra *Kanev*, *Lenin*'in 1917 Şubat ve Kasım ayları arasında yazdığı ve anarşizmin eleştirisine atfettiği on makaleye de karşı çıkıyor. *Lenin*, partisinin de içinde bulunduğu ikilemi şöyle ortaya koyuyordu: "Önümüzdeki mücadelede bolşevikler ya devrimci eylemlerin başına geçecekler ya da kitleler, anlayışları doğrultusunda anarşist tarza yönelecekler." Ayrıca şunu da ilave ediyordu: "Anarşizm oportünizmin günahına karşı bir ceza, onun karşı kutbu olarak gelişen parlamenter Kretenizme* bir tepkidir".

Lenin, sovyetlerin II. kongresini beklemeksizin, iktidarı ele geçirmek istiyordu, "aksi halde anarşizmin karşı dalgası bizden daha güçlü olabilir". Daha sonraları aynı durumu başka bir tarzda açıklıyordu: "Anarşizm tehlikesi bir devrimde sürekli olarak varolacaktır" ve "Anarşizmden karşı-devrime bir adımlık bir mesafe vardır." (7) Artık, kestaneyi ateşten almaları için anarşistlere ihtiyaçları kalmamıştı.

İki anarşist denizci Justin *Suk* ve *Anatol Selesniakov*, durumu belirleyen eylemlerin önderlerindendiler. Kızıl ordunun kurulma fikrinin ilk ortaya atıldığı 2 Ağustos 1917 tarihli toplantıda yer alan beş kişiden biri de Suk'du. Bolşeviklerin dolambaçlı tavırları karşısında şunları söylüyordu: "Kedi gibi ciğerin etrafında dönüp durmak zorunda değiliz. Burjuvaziyi defetmek için beklemeksizin, hemen şimdi başlamalıyız" (7a).

Kışlık sarayın ele geçirilmesinde Suk, Schüsselburg tersanesinden ikiyüz kızıl ordu muhafızına komuta ediyordu. *Selesniakov*, taarruzdan sonra komutanlığa getirildi. Daha sonra ulusal meclisten (8) ayrılması üzerine bir süre ÇEKA tarafından arandı ve beyazlara karşı çarpışırken bir zırhlı trenin önünde öldü. *SUK*'da daha sonra beyazlara karşı giriştiği bir mücadelede yaşamını yitirdi.

Petrograd sovyetinin yanı sıra oluşturulan, Askeri Devrim Komitesi Kurmaylığında dört anarşist de yer alıyordu: Komünist-anarşist *Bleichmann*, bağımsız anarşist *Bogatski* ve iki anarko-sendikalist *W. Şatof* ile *E. Yartşuk*. Sayısız anarşist, *Kerenski, Krasnov, Denikin* ve diğerlerinin yönlendirdiği beyazlara karşı savaş vermekteydiler. Yine Kanev'in belirttiği gibi sovyet toplantılarına katılan belirli sayıda anarşist sovyet yürütme komitelerinde de yer alıyordu.

Ekim günlerine kadar sovyetlerin iktidarı için sık sık birlikte mücadele sürdüren anarşistler ve bolşevikler arasında herşey iyiydi. Ta ki, bolşeviklerin kurulan "sovyetik" yönetimi, kendilerine mal etmeye, herşeye hükmetmeye ve zaferi tekellerine almaya çalışmalarına kadar. Bir dönem birlikte mücadele eden, ortak deneylerde bulunan eski muhalefetin niteliği daha berraklaştı; bir yanda merkezi iktidar ile özdeşleşen otoriter devrimciler diğer yanda kendi istekleri doğrultusunda sosyal ve ekonomik yaşamın doğrudan ve birlikte üstlenildiği, devrimle birlikte yaratılan temel örgütlerin "sovyetlerin"(en geniş anlamıyla, yalnızca ülkenin konumuna ve coğrafi yapısına bağımlı birlikler değil aynı zamanda işletme, fabrika, köy ve ilçe komiteleri gibi yerel ekonomik örgütlenmeler olarak algılanması gereken) yandaşları.

(*) Kretinizm: Gelişiminin durmasıyla ortaya çıkan vücut biçimsizliği (çn).

DİPNOTLAR

(1) Akt. *P. Avrich* "Russian Anarchists", ayrıca bkz. "Almanach der anarchistischen Bewegung in Russland", Paris 1909.

(2) *E. Saleski*'nin "Die Chronologie und Bibliographie der Arbeiter bewegung in Russland" adlı eseri ve Tatiana Bakunin - Ossorgine'in "Rus ve Slav Ülkeleri Defterleri"nde yayınlanan "Bibliographie der Slawischen Zeitschriften" başlıklı makalesiyle karşılaştırınız.

(3) Bkz. *Anisimof* "Katogra i Ssylka" (Ağır Ceza ve Sürgün), Moskova, 10, 1932

(4) Bolşevikler hem legal hem de illegal taktikleri kullanıyorlardı ve Çarlık Duma'sında küçük bir delege grupları vardı. Bu noktada, *Malinovski*'nin konumunu hatırlatmakta fayda var: Duma'daki bolşevik grubun başkanı, parti merkez komite üyesi ve bu nedenlerle Leninin de gözdesi olan *Malinovski*, bir ajan provakatördü. 1918'de gerçek yüzü ortaya çıkartıldı ve vuruldu. 1912'de bir başka provakatör *Jitomirski* ile "Pravda"yı kuran da aynı *Malinovksi* idi. 1972'de *Brejnev* rejimi şatafatlı bir biçimde "Pravda"nın 60. kuruluş yıldönümünü kutlarken, bunlar da zaten örtbas edilmişti.

(5) Eğer bu olaylar anarşistler tarafından aktarılmış olsaydı, bilinçli bir kayırma söz konusu edilebilirdi; bu nedenle *Kanev*'in resmi açıklamalarına [*Woprosi Istorii* (Tarih soruları), yayınlayan S.S.C.B. Bilimler Akadamesi Moskova, No:9, 1968] ağırlık verdik.

(6) 4 Temmuz 1917'de, Petrograd'da, kendiliğinden devrimci bir ayaklanma gerçekleşir, fakat bastırılır.

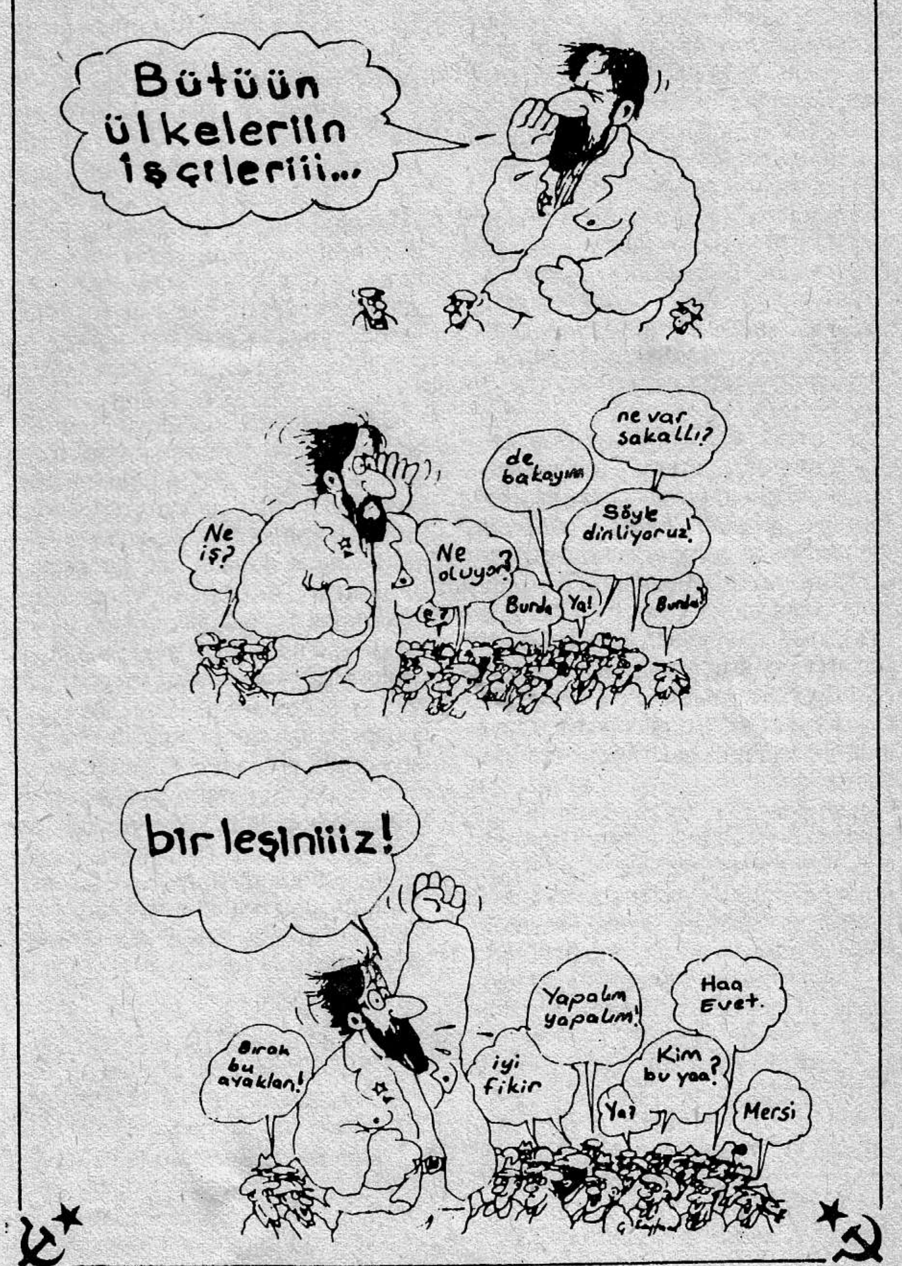
(7) *Kanev*'in araştırmasından

(7a) *E. N. Karnukof*, Ekim Devriminin hazırlanması ve zaferin kazanılması sürecinde Bolşevik Parti'nin, küçük burjuva-anarşist devrimcilere karşı çalışmaları, 1966.

(8) Kronstadt'da bir heykeli dikilerek onurlandırılması neye yarar. Liberal ve parlamenter sistemden sonra, sovyet iktidarının çarpık bir görüntüsüyle onun işlevlerini üstlenmeye çalışan Sovnarkom'un (Halk komiserleri sovyeti) meşrulaşan iktidarına karşı giriştiği mücadeleyi rejim, böyle ödüllendirdi.

Dikkat edilmesi gereken bir noka da *Kanev*'in çıkardığı bilgilerin yalnızca Petrograd'la sınırlı olmasıdır. Bu, her ne kadar ona, ülkenin diğer bölge ve şehirlerindeki arşivlere ulaşma izni verilmediği anlamına gelse de, Petrograd için söylenenler tüm ülke için geçerlidir.

İHTİMALKİ ŞÖYLE OLDU:

"ADALET MÜLKÜN TEMELİDİR"

Hz. ÖMER

KARA dergisinin 11. sayısındaki "EŞİTLİK" varsayımlarına ait tereddütler.

BUĞRA ATEŞ

Her yaratıcı güdü bir mülkiyet güdüsüyle gölgelenmektedir (1). Tarihi koşullanmalar günümüz mülkiyet anlayışını çeşitlendirir ve bu çeşitler arasındaki farklar birbirine alternatif gibi görünür, gösterilir ya da vicdani bir görevmiş gibi öyle görmeye çabalarız. Bölüşümü olanaklı mülkiyete bölüşümü olanaksız mülkiyetin alternatif gösterilmesi gibi. *Sorun yeni yeni elma şekerleri gibi* (bazen eskinin üstü boyanarak da olabilir) *yeni yeni programlar* (ödül olduğu varsayılan faraziyeler de olabilir) *sunmak değil. İNSANLARIN İSTEMLERİNİ DIŞA VURABİLECEKLERİ KOŞULLAR YARATMAKTIR (2).*

H. Ertan eşitlikten söz ederken "onu nesnelleştirmeyi" insanın güdüsel ahlağının bir parçası gibi göstermeye çalışıyor. Ahlak örgüsü adı altında, insanın doğayla daha doğrusu hayvansal güdüler ile benzerliklerinin, tasarladığı ve geniş anlamda içeriğini bilemediğimiz ahlaki güdüler örgüsünün tartışmasız kabulünü gerektiriyor sanıyorsa O'na katılmıyoruz. Nasıl koşullandığını bilmediğimiz insani güdülere, nasıl koşullandığını bilmediğimiz hayvansal güdülerle benzerliklerinin açıklık getirmesini beklemek ya da bunu yeterli görmek açık bir yanılsamadır. Eşitlik mülkiyetin değil, mülkiyet tutkusunun temel koşuludur. Eşitlikten diyalektik olarak bile söz edilemiyorken; onu özgürlük ortamlarında var etmeyi düşlemek, özgünlüklere özgürlük tanımaya değil, yeni yasalar üretmeye ve otoriteler yaratmaya yöneliktir. Çünkü eşitlik özgünlüklere özgürlük tanımakla eş anlamlı değildir. Bu da B. Russell'ın "*Yasalar yenilik getirenlere karşı her zaman düşman, yenilikçiler de hemen her zaman bir dereceye kadar anarşisttirler (3).*" Sözünde herkesi kendisine bir yer bulmaya zorlar; bu zorlamaya ben kendi adıma fazla dayanamazsam H. Ertan'ın beni kendisine düşman olarak görmesinin gecikmemesi gerekiyor. Eşitlik yoktur ve olamaz demek "*Algılanmayan varlık mantıksal olanaksızlıktır, dolayısı ile de hiçbir varlık algılanamadığı sürece var olamaz (4).*" ile eş anlamlıdır ve algılarına güvenemeyenlerin anlayabileceği bir ejderhadır. Bunun dışındaki her faraziye üstümüzden atamadığımız yanlış koşullandırmaların (özellikle maddeci bilgilerle yüklendiğimiz yıllardaki) ortaya çıkardığı tabulardır.

Özgünlüklerin özgürlüklerle vardıkları yerlerin (aynı düzlemde bile olunsa) adı özgünlüklerin birbirinden olan farkı nedeniyle eşitlik olmayacaktır. Eşitliği sağlayabilmek için özgünlükleri bir etme çabalarının, hangi zorbalıklarla nerelere varacağını düşünmek bile, eşitlik varsayımının özgürlüğü nasıl kemirmeye başlayacağını anlatmaya yeter. Özgürlük için yapılan savaşlara eşitlik ya da buna benzer faraziyeler sunmak bu savaşları köreltmekten başka bir işe yaramaz. Eşitliğe gereken önemi verme çabası adı altında "özgür kalınınca da bir yerlere bağlanılabilmeli" tutkusu mu canlandırılmaya çalışılıyor? Ahlak örgüsü adı altındaki tüm varsayımlarda da bu tutku canlı tutulmaya çalışılıyorsa ne kötü.

Varolan herşeyde olduğu gibi varsayılacak herşeyde de temel ön koşul . özgürlüktür. Özgürlük, varolmanın temelidir, değer belirleyicisi değildir. Açıkcası bu temel en ilkel biçimi ile en başta aranır. Son durum için de herşeyin en önceliklisidir ve yine değer belirleme birimi değildir. Ön koşulun gerçeklenmesinin ya da gerçeklenmemesinin son durumu belirleyeceği muhakkaktır, ancak bu durum değer belirlemesi olarak değil, varoluş belirlemesi olarak gerçeklenebilir. Çünkü özgürlük ya vardır ya da yoktur; ondan kısmi ya da göreli söz etmek mümkün değildir. Özgürlük ön koşuluna haiz özgünlüklerden eşitlikler yumurtlamasını beklemek hayal kırıklığını baştan kabullenmektir, çünkü özgünlükler hiçbir zaman eşit olmamıştır ve olmak gibi bir dertle de kavrulmazlar. Tabii ki zorlamaya varabilecek uygulamaların ve varsayımların ön koşulu gerçeklemediğini bilmek kaydı ile. Yoksa H. Ertan gibi kutsayıverdiğimizde eşitliği, "kendimizi eşit hissedip öyle davrandığımız zaman onu ele geçireceğimizi sanırız." H. Ertan, O. Konur'un dediği gibi "*özgürlük kavramında açık bıraktığı yeri başka bir kavramla 'eşitlik'le doldurmaya yöneliyor (5).* Üstelik H. Ertan'ın "özgünlükler ve toplumsal ilişkiler düzlemi" diye geçiştirdiği düzlem hiçbir zaman bir düzlem teşkil edememiş birbirinden çok farklı birden fazla düzlemlerdir (özgünlükler sayısının bir fazlası kadar). Eğer farklı olan düzlemleri bir etmeyi becerebilseydik zaten matematik anlamıyla eşitliği kabul ederdik olup biterdi. Matematiğin sayı oyunlarıyla yakaladığı eşitliği yaşama geçirmek, boyutların farklı olması nedeniyle imkansızdır. Üstelik kendi sisteminde kendini doğrulamak sistemin doğruluğunu açıklamaz.

Aynı sayıda F. Toprak ise eşitliği eşitsizlikler deryasında yok etmeyi denemiş ve başarmış. Bu başarının temelinde eşitliğin aranmamasının

Enslin, Raspe ve Baader anıldı

Federal Almanya'nın Stutgart kentinde, Kızıl Ordu Fraksiyonu (RAF) üyelerinden Gudrun Enslin, Jan Carl Raspe ve Andreas Baader'in öldürülmelerinin 10. yıldönümünde protesto gösterileri düzenlendi. Bilindiği gibi RAF'ın önde gelen üç lideri hücrelerinde asılmış olarak bulunmuşlardı. Yetkililer tarafından intihar ettikleri öne sürüldü, ancak pek çok kişi bunun cinayet olduğu fikrinde birleşiyor. Stutgart kentindeki protesto gösterine katılan kişiler ve otonomlar bu cinayeti nefretle kınadılar. Gösteriye müdahale eden polis otonomlardan maskelerini çıkarmalarını istedi, aksi takdirde gösteriyi iptal edeceklerini söyledi. Yürüyüşçülerin bunu reddetmesi üzerine polis gösteriyi dağıtmaya kalkıştı. Çatışma çıktı. Polis bir çok göstericiyi gözaltına aldı. (17 Ekim 1987)

yatması, bize eşitlik tabusundan ve eşit davranma sevdasından uzaklaşıldıkça daha sıcak ve daha dürüst yaratımların canlanmasının kolaylaşacağını hissettirdi. Bu arada F. Toprak'ın kadın, erkek, beyaz, zenci, arap gibi kavramların köküne neler yüklediğini bilemediğimizden O'nun "Köklerimize tutunduğumuz sürece gelişip açılabiliriz" sözünden anlamamızı istediklerini pek iyi anladığımızı söyleyemeyeceğiz. Ayrıca "Varoluş biçimi ezildiğinde, varoluşu savunmaktan çok kavga ediliyor" sözünde de sanırım biraz abartma var; yani etrafımızdaki kavgaları ve kavga edenleri bu kadar basite almak (onları bellek yoksunu olarak görmek) hoş gelse de pek *AKILLICA (6)* gelmiyor.

Sonuçta seçimimiz O. Konur'un da dediği gibi iki anlayıştan birine doğru itecektir bizi *Eşitsizliğin uyumlandırdığı ama böylece sonsuz çeşitlilikteki özlerin farklılığını koruduğu bir zihniyet* ya da *doğa üstü yaratıcı karşısında eşit olan ortalama ve oldukça sınırlı bir zihniyet (7).*

1. B. Russell (siyasal idealler, s.10)
2. K. Demir (bütün programlar insansızdır, KARA 3, s.13)
3. B. Russell (siyasal idealler, s.70)
4. A. Denkel (bilginin temelleri s.68)
5. O. Konur (amargi ya da özgürlük, KARA 5, s.5)
6. S. Alaca (akıl var, akıl var, KARA 11, s.23)
7. O. Konur (amargi ya da özgürlük, KARA 5, s.5)

BUENAVENTURA DURRUTİ

20 KASIM 1936

ESİN KARAMAN / TOLGA SEÇKİN

- Kısaca İspanyol Anarşist Hareketi -

1840'lı yıllarda İspanya'nın Katalonya bölgesinde, *Proudhon*'cu üretim ve tüketim birliklerinde ifadesini bulan *özgürlükçü bir hareket oluştu*. Bunun sonucunda kurulan sendikalar 1854'te yasaklandı. Katalonya'da ilk genel grev bu yasağa karşı oldu. Bu yıllarda bütün İspanya'da anti-devletçi özgürlükçü-sosyalist fikirler taşıyan, mücadele yöntemi olarak doğrudan eylemi ve federatif örgütlenmeyi tanıyan bir işçi hareketi oluşuyordu. Bu örgütler 1868'de 1. Enternasyonal (Uluslararası İşçi Birliği) ile ilişkiye geçtiler. Bu yılın Ekiminde Enternasyonal'in anti-otoriter kanadından, *Bakunin*'in yakın arkadaşı *Guiseppe Fanelli* Madrid'e geldi. İşçilerle ilişkilere geçti, Barselona'da bulundu. *Fanelli* ayrıldığında artık İspanya'da ilk anarşist gruplar oluşmuştu. Bu düşünce ve örgütlenmeler tarım ve endüstri işçileri arasında bir çayır yangını gibi yayıldı. Enternasyonal İspanya seksiyonunun 1870'deki ilk bölgesel kongresinde anarşist ilkeler onaylandı. 1872'de aktif üye sayısı 45 bin idi. Ve aynı yıl Enternasyonal'i Haag'daki genel kongresinde İspanyol delegeler *Marks*'ın Enternasyonal içindeki diktatörlük eğilimine ve devletçi sosyalist fikirlerine karşı çıkıp Enternasyonal'in anti-otoriter kanadında yer aldıklarını belirttiler.

1873'de bütün Endülüs'e yayılan köylü ayaklanmaları anarşist bir renk taşıyordu. 1874'te bir baskı dön emi başladı ve hareket yeraltına geçti. 1890'lı yıllarda ise anarşistler baskıya karşı şiddet eylemleri düzenlediler.

Buenaventura Durruti böyle bir ortamda doğdu: 14 Temmuz 1896 Leon. Babası bir demiryolu işçisiydi ve kendini liberter-sosyalist diye adlandırıyordu. Biri kız olan sekiz kardeşi vardı. Bunlardan biri Ekim 1934'te Asturia ayaklanmasında, diğeri Madrid cephesinde faşistlerle savaşırken öldü. Diğer üç erkek kardeşi de çeşitli yerlerde faşistlerle dövüşürken öldüler.

Yüzyılın başında Güney İspanya'nın her yerinde *"düşünce'nin havarileri"*'ne rastlanır. Bunlar ülke boyunca beş parasız, yaya, eşek sırtında gezip 'düşünceyi' anlatırlar. Ve böylece yaygın bir öğrenme süreci başlar.

Her yerde bir şeyler okuyan köylülere ve tarım işçilerine rastlanır oldu. Okuma yazma bilmeyenlerin bir çoğu da hareketin gazete ve broşürlerindeki bütün yazıları ayrıntıları ile öğreniyorlardı. Her köyde en azından bir 'aydınlanmış' bulunurdu ve bunlar ilk bakışta farkedilebilirlerdi. Sigara ve içki içmezler, kumar oynamazlar, kendilerini *ateist* olarak tanımlarlardı. 'Kanunen' evli olmadıkları eşlerine sadık kalırlar, çocuklarını vaftiz ettirmezlerdi. Çok okur ve bütün bilgilerini başkalarına aktarmaya çalışırlardı.

1907'de İspanyol anarşist hareketi bir reorganizasyona girişti. Ve Barselona'da, 1916'da günlük bir gazete haline dönüşecek olan *Solidaridat Obrera* yayınlanmaya başladı.

1909'da Barselona'da Fas savaşına karşı anarşist ayaklanma patlak verdi ve genel grev ilan edildi. Halk silahlarla sokağa döküldü. Gemilerle asker gönderilmesi engellenerek 60 kilise ve manastır yakıldı. Hareket kanla bastırıldı. Bu arada bir çok anarşist ile birlikte *'özgür okullar'* fikrinin yaratıcısı Francisco Ferrer de idam edildi.

1911'de Madrid'de, İspanya'daki komünalist gelenek(*) ve anarşist fikirler üzerinde yükselen CNT (Confederacion Nacional del Trabajo) kuruldu. 1. Dünya Savaşı boyunca CNT, anti-militarist ve enternasyonalist bir çizgi izledi. Bu yıllarda kısmen sosyalist UGT (Union General Trabajo)'nin de katılımıyla büyük grevler oldu.

Bu arada genç *Durruti* önce bir atelyede, sonra bir dökümhanede çalışarak gece okuluna devam etti. 1916'da okulu terkederek demiryollarında çalışmaya başladı. 1917'de Sosyalist *UGT*, Kuzey Demiryolu İşçileri Grevi'ni ilan etti. Hükümetin isteklerini reddetmesi üzerine grev yayılarak genel greve dönüştü. Sendikanın reformist tavrına karşı Durruti, bir çok anarşist ve militan işçi ile birlikte rayların parçalanması, vagonların yakılması, depoların kundaklanması gibi eylemlere girişti. Hükümet ordunun yardımıyla genel grevi bastırdı. 70 işçi öldürüldü, 500'ü yaralandı, iki bini hapsedildi. "Ordu milleti korumuştu". Bu arada Durruti, bir çok eylemci ile birlikte *UGT*'den atıldı.

O günlerde *CNT* gelişmeye başlamış ve İspanya proleteryasının büyük bir kesiminin sempatisini kazanmaya

(*) İspanya tarihinde köylüler sık sık ayaklanırlardı. Köylerinde toprak sahiplerini mülksüzleştirmeyi başararak otorite bastırana dek komünler halinde yaşarlardı. Bu ayaklanmalara ve ayaklanmacılara Comineros denir.

başlamıştı. *Durruti* de Asturia maden bölgesine gidip Reformist sendikacılara karşı *CNT*'nin anarşist çizgisi için mücadele etmeye başladı. Ancak işveren tarafından karalisteye alındı ve işten atıldı. Sonuçta Fransa'ya kaçmak zorunda kaldı.

-Durruti Fransa'da-

1917 Sonbaharından 1920 başlarına kadar Paris'te yaşadı. Bu yıllarda bir yandan teknisyenlik yaparken diğer yandan da Fransız anarşist işçileriyle birlikte tavır aldı ve onlardan çok şey öğrendi. İspanya'daki arkadaşları sürekli onu gelmişmelerden haberdar ediyordu. *CNT*'nin 1 milyondan fazla işçiyi örgütlemiş olması; monarşinin çöküşünün yakın görünmesi; burjuvazinin, anarşist ve CNT'li militanları ve sol-kanat Cumhuriyetçilerini yok etmek için *Pistoleros* diye anılan silahlı çeteler kurmuş olması türünden haberler *Durruti*'nin İspanya'ya dönmesine neden oldu.

Sınırın hemen yakınındaki San Sebastian'a geçen *Durruti, Ascaso* ve *Garcia Oliver* ile karşılaştı.

1917 GENEL GREVİNE GUARDİA CİVİL'İN MÜDAHALESİ / LEON

- Solidarnos -

1919'da *CNT*'nin 2. Kongresi Madrid'de yapıldı. Kongre'de alınan kararlardan biri de *"etkin olarak politik mücadele veren ya da herhangi bir siyasi partide yer alan işçiler, CNT içinde sorumlu bir görev yüklenemeyecek"* idi. *CNT*, mücadelesini 'politik' olarak görmüyordu, çünkü politik mücadele iktidar mücadelesiydi ve *CNT*, anarşist temelden yola çıkarak iktidarı dağıtma amacını güdüyordu. *CNT*'nin burjuvaziyi toplusözleşme masasına oturtma veya işçiler için zam talebinde bulunma gibi bir amacı yoktu. Sosyal devrim ve özgür bir yaşam için mücadele ediyordu.

1919'da grevlere karşı devlet terörü gelişti. Barselona'daki genel grevde binlerce işçi tutuklandı ve toplam 1700 sene tutan hapis cezaları verildi. İşverenler, Polis Şefi *Arlegui* ve Sivil vali *Martinez Arida* ile işbirliği halinde çalışıyorlardı. Sivil katil çetelerinin yanı sıra özel bir polis teşkilatı ve *Sendikato Libre*'yi kurdular (işçiler buna sarı sendika diyorlardı). Bu sivil çeteler pek çok devrimci militana suikastlar düzenlediler. Ülkedeki tanınmış anarşistlerden biri olan *Salvador Sequi* bunlar tarafından öldürüldü. Bu baskı karşısında *Durruti* ve *Ascaso* şiddete şiddetle karşılık vermeye karar verdiler. Böyle düşünen 12 kadar anarşist *Solidarnos*'u kurdular. Bunlardan biri olan *Ricardo Sans* şöyle anlatıyor:

> *"Fabrikatörler, yöneticilerle de işbirliği yaparak katil çeteleri oluşturmuşlardı. Bunlar çok iyi silahlanmış, yüksek ücret alan paralı askerlerdi. Solidarnos grubunu kurduğumuz sırada yalnızca Barselona'da 300'den fazla anarşist sendika üyesi ve Valencia'lı tekstil işçisi Beyaz teröre kurban gitmişti. O zamanlar saldırı eylemleri düşünecek durumda değildik, öz savunma yapma zamanıydı. Bu yüzden yerel, birbirlerini oturdukları mahalleden ve fabrikadan tanıyan insanlar, hayatta kalabilmek için silahlanmalıydık ve paraya ihtiyacımız vardı."..... "1923'de Solidarnos'un üyelerinin çoğu Asturia'da toplandı. 1 Eylül'de İspanya Bankasının Gijon şubesi soyulacaktı. Eylem kurban vermeden gerçekleştirildi. Fakat bir kaç gün sonra Guardia Civil eyleme katılan bir kaç yoldaşın yolunu Oviedo'da kesti. Çıkan çatışmada Eusebio Prau öldürüldü. Prau grubun polis kurşunlarıyla ölen ilk üyesi idi. Ayrıca polisin Kardinal Soldevilla'ya düzenlenen suikastten sorumlu tuttuğu Dorres Escardin tutuklandı. Poliste işkence gördü, Oviedo hapishanesinde bir firar teşebbüsüne katılan Eskardin Guardio Civil'in sorgulamasında öldü. Eusebio Prau'nun kimliğini polis asla saptayamadı. Solidarnos grubu Prau'nun Barcelona'daki dul ve yaşlı annesinin geçimini sağlayabilmek için kadının yaşadığı Pueblo-Nuevo semtinin pazarında bir tezgah kurdu."*

Solidarnos pek çok soygun ve suikast gerçekleştirdi. Saragosa başpiskaposu *Soldevilla*'nın öldürülmesi en önemlilerinden biridir. Eylem *Salvador Segui*'nin öldürülmesine karşı yapıldı. Bu eylemin "failleri" *Ascaso* ve *Durruti*'dir. *Soldevilla* bölgedeki pek çok kumarhane ve otelin sahibiydi. *Sendikato Libre*'yi finanse ediyordu ve burası işverenlerin kurduğu çetelerin kaynağı idi.

- Durruti yollarda -

Primo de Rivera diktatörlüğü ile başlayan dönemde *Durruti*, Fransaya geçti. O sırada hapiste bulunan *Ascaso* da anarşistlerin örgütlediği bir firarla kaçarak oraya geldi. Bir çok İspanyol anarşisti de Fransa'ya geçmişti. Bunlar Barcelona'daki yoldaşlarıyla irtibat halinde diktatörlüğe karşı bir ayaklanma tasarladılar. Barcelona'dakilerin Atarazaras kışlasına saldırılarıyla başlatılan ayaklanma başarısızlığa uğradı. Fransadakilerin çoğu ise zamanlama hatası yüzünden sınırdan İspanya'ya geçemedi. Artık Paris'te başka bir şey yapamayacaklarına inanan *Durruti* ve *Ascaso* Arjantin'e geçtiler. Arjantin'de işçilerin büyük ilgisiyle karşılandılar, ancak İspanyol hükümeti bütün Latin Amerika hükümetlerini bu iki devrimci militana karşı uyarmışlardı. Her yerde arandıklarına dair afişler asılıydı. Buna rağmen bütün Latin Amerika ülkelerini dolaştılar ve harekete para sağlamak için soygunlar yaptılar. Buenos Aires'de tramvayda otururken kendi afişlerinin altında oturduklarını farkettikleri bir gün, Arjantin'i terk etmenin zamanının geldiğine karar verdiler.

Paris'e gelen *Durruti*, burada *Nestor Makhno* ile tanıştı. Rus anarşisti olan *Makhno*, bir köylü ordusu ile önce beyaz orduyu yenmiş, Kızıl Ordu ile yaptığı özgürlük savaşında yenilip, ordusu yok olunca Paris'e kaçmak zorunda kalmıştı. Durruti ile benzer kişilikleri ve özgürlükçü devrim anlayışları, aralarında sıkı bir dostluk ilişkisi yarattı.

Durruti ve *Ascaso*'nun ortak bir düşleri vardı. Dünyanın bütün büyük kentlerinde özgürlükçü düşünceyi yaymak için yayınevleri kurulması. *Durruti*, "Entellektüel dünyanın merkezi" Paris'te Enternasyonel Anarşist Yayınevi'ni kurdu. *Solidarnos* grubunun İspanya'daki üyeleri de maddi destek sağladılar. Bir çok kitap, broşür ve dergi yayınladı. Fransız otoriteleri, *Durruti* ve Ascaso'nun kültürel alana sıçramasından rahatsız olmuşlardı.

İspanya'da Cumhuriyet ilan edildiğinde bu yayınevi Barselona'ya taşınmak istendi. Fakat, Port-Bau sınırkapısında Fransız jandarmaları bütün yayınları yaktı.

1926'da İspanya Kralı XIII. Alfonse Fransa'ya bir ziyaret yapacaktı. Halkın nefretini kazanmış Bourbon ailesinden gelen ve anarşistlerin *Fransisco Ferrer*'in ölümünden sorumlu tuttukları Kral, Fransa'da törenle karşılanacaktı. *Durruti* ve *Ascaso*, onu tören sırasında Marsellaise eşliğinde öldürmeyi planladılar. Fakat bir ihbar üzerine daha işe girişmeden yakalandılar. Bir yıl hapis yattılar. Arjantin hükümeti de haklarındaki ölüm cezalarını uygulamak için onları geriye istedi. Fransız anarşistlerinin bütün ülkede yürüttüğü kampanya sonucunda iki hafta içinde ülkeyi terk etme koşulu ile serbest bırakıldılar.

Durruti eşi *Emillienne Morin* ile tam bu günlerde tanıştı. Ama evlenmediler.

"Tabi ki biz hiç evlenmedik, Buneaventura ve ben. Ne sanıyorsunuz ki? Evlendirme dairesine gitmek anarşistlerde adetten değildir. Birbirimize Paris'te rastlamıştık. 1927 yılında olmalı. Henüz hapisten çıkmıştı. Bütün Fransa'da dev bir kampanya yürütülmüş. Hükümet taviz vermek zorunda kalmış.

FRANSA / 1918

Serbest bırakılmışlardı. Durruti o günün akşamı arkadaşlarını ziyarete gitmişti. Ben de oradaydım. Birbirimizi gördük yıldırım aşkına tutulduk. Ve öyle devam etti."

Fransa'dan sürüldükten sonra Avrupa'nın hiç bir ülkesi onu siyasi mülteci olarak kabul etmedi. O da gizlice tekrar Paris'e döndü. Bir süre sonra yine yakalanarak sınırdışı edildi. Sonunda Belçika onu kabul etti ve 1931'e kadar Brüksel'de kaldı.

- İspanya'ya dönüş -

İspanya'daki anarşist grup ve federasyonlar güçlerini koordine etmek amacıyla 1927'de Valencia'da gizli bir toplantı yaptılar ve bunun sonucunda *FAİ (Federacion Anarkuista İberica)* oluştu.

Durruti, İspanya'da İkinci Cumhuriyet'in ilan edilmesi üzerine sürgündeki diğer anarşistler gibi ülkesine geri döndü. Ortamı bıraktığından farklı buldu. Kimi *CNT* liderleri Cumhuriyet'in desteklenmesi fikrindeydiler. *FAİ* ve *CNT* saflarındaki militanlar ise anarşist anlayışa bağlı kalarak herhangi bir 'uzlaşma'yı reddediyorlardı. *CNT*'nin parlementer sisteme ve siyasi partilere karşı hoşgörü tavrını eleştiriyorlardı. Cumhuriyetin ilan edilmiş olması halk için yeni şeyler ifade etmiyordu. Devlet polisi ve ordusu ile mülkiyet ilişkisi ile yine heryerdeydi, yine özgürlük yoktu.

Temmuzda Madrid'de *CNT* Kongresi toplandı. Gelecek günler için hareketi yeniden düzenlemeyi amaçlıyordu. Grevler tekrar başladı. Devletin tepkisi şiddet kullanmak oldu. Barselona'daki inşaat işçileri grevinde *Guardia de Asolto* (Hücum kıtaları) grevcilere ateş açtı. Sevilla'daki bir grevde 30 işçi öldürüldü. Grevler ve cinayetler sürdü. Bu arada *UGT* işçileri mücadelelerinde desteklemiyor, etkisini de gittikçe yitiriyordu. Bütün bu katliamların Cumhuriyetçi hükümet tarafından yapıldığı gözönüne alınırsa *Durruti* ve diğer *FAİ* militanlarının haklı olduğu ortadadır... *Durruti*, *Ascaso* ve birçok *FAİ* militanı mücadelelerine para sağlamak için soygunlara giriştiler. Bunlar arasında Gijon'daki İspanyol Bankası soygunu önemlidir.

Durruti kısa sürede mücadelesi ve propagandacılığı ile işçiler arasında sevilen ve aranan bir kişi haline geldi.

"FAI her pazar günü Montjuich-Park'taki salonlarda bir miting düzenliyordu. Konuşmacı olarak hemen her defa Cano Ruiz, Fransisco Ascaso, Arturo Parera, Garcia Oliver ve Durruti çıkıyordu. İlk toplantılara yalnızca birkaç yüz dinleyici gelmişti. Ama konuşmacıların, özellikle Garcia Oliver ve Durruti'nin anlattıkları ağızdan ağıza dolaşınca artık yer yetmemeye başladı. Pazardan pazara binlerce ve binlerce işçi geliyordu.

Durruti fevkâlade bir konuşmacı değildi. Konuşmaları tutarsızmış izlenimi veriyordu, konuşma sanatının inceliklerinden haberi yoktu. Yine de insanlar hepsinden önce onu dinlemeye geliyorlardı. Güçlü ve berrak sesi kitleler üzerinde inandırıcı oluyordu. Hiç süsleme yapmadan, çok sade konuşuyordu. Kalabalığı çeken, ondaki ateşli ve taşkın duyguydu."

...

"Durruti işçilere durmadan, Cumhuriyetçilerin ve Sosyalistlerin devrime ihanet ettiklerini, herşeye en baştan başlamak gerektiğini söylüyordu. Perez Combina ve Artura Perera ile birlikte, Figols'taki linyit kömürü bölgesine gittiler. Durruti madencilere burjuva demokrasisinin iflas ettiğini ve zamanın devrim için olgunlaştığını söyledi. Burjuvazi mülksüzleştirilmeli, siyasal erk ortadan kaldırılmalıydı, işçi sınıfının kurtuluşu ancak böyle tamamlanabilirdi. İşçilere, son kavgaya hazırlanmalarını söyledi ve onlara sert metal dinamit'ten bomba yapmasını gösterdi. Ajitasyon bütün İspanya'ya yayılıyordu. Köylüler hergün, büyük toprak sahiplerini koruyan Guardia Civil ile çarpışıyorlardı. Her yerde grevler oluyordu. Hükümet ya burjuvazinin ya da işçilerin yanında olmak durumunda kalmıştı. Tabii ki kararını burjuvaziden yana verdi."

(Alejandro Gilabert, Durruti: Una Anarquista Integra, CNT Broşürü)

ASCASO, DURRUTİ VE JOVER / PARİS 1926

FAI ve *POUM* Barselona'da genel grev ilan ettiler. Bu tüm Katalonya'ya yayıldı. Ancak bastırıldı ve 100'den fazla önde gelen anarşist ile sol komünist, İspanyol Gine-si'ne sürgüne yollandı. *Ascaso* ve henüz iki aylık bir bebeği olan *Durruti* de gidenler arasındaydı. Sürgün olayı büyük gösterilere neden oldu. *CNT* yeni bir genel grev ile karşılık verdi. Protestolar, kitle gösterileri çatışmalar ve sabotajlarla doruk noktasına ulaştı. Barselona Cezaevinde ayaklanma çıktı. Nihayet hükümet 3 ay sonra sürgündekilerin dönmesini kabul etti. Polis baskısı sürdü. Durruti döndükten sonra da defalarca göz altına alındı. Bu arada CNT'ye bağlı sendikalar kapatılmış, Solidaridat Obrera yasaklanmıştı.

1933'den itibaren Durruti konuşmalarında fabrika komiteleri kurulması düşüncesini yaymaya başladı. Hareketin içinde "aydınlara da yer olduğunu ama onların ayrıcalıklı olma iddialarından vazgeçmeleri gerektini" düşünüyordu.

Kasım 1933 Parlamento seçimlerini CNT boykot etti. Bu arada seçim kampanyası sırasında o güne dek İspanya'da güçsüz olan faşistler "Falange Espanola"yı kurdular. Ve faşist hareket biraz canlandı. Seçimleri sağ partiler kazanınca CNT Madrid'de gizli bir toplantı yaptı. Yerel örgütlenmiş otonom birliklerden oluşan CNT içinde farklı eğilimler ifade ediliyordu. Aragonlu temsilciler bir ayaklanma önerdiler. Barselonalıların karşı çıkmasına rağmen ayaklanma 8 Aralıkta, Parlamento ilk toplandığı gün başladı. Kuzeydeki bütün köylerde "Liberter komünizm" ilan edildi. Durruti de Saragossa'daydı. CNT Saragossa'yı günlerce elinde tuttu (1934).

9 Aralıkta da Barselona'da tutuklular büyük bir firar gerçekleştirdiler. Ancak ülke çapında yayılamayan bu ayaklanma da bastırıldı.

- Halk Cephesi ve Kaos -

Şubat 1936 seçimlerine böyle hareketli bir ortamda gelindi. Sosyalistler, Cumhuriyetçiler ve Komünistler Halk Cephesi ile seçimlere katıldılar. CNT seçimler konusunda genel tavır açıklamadı. Halk Cephesi seçimleri kazandı. Azana hükümeti kuruldu. İçlerinde Durruti'nin de bulunduğu 30.000 mahkum serbest bırakıldı.

"4 Martta CNT'nin Barselona'daki toplantısında durruti: Burada bir kaç yeni efendinin iktidara geçtiği günü kutlamaya gelmedik. 'Sol Partilerin' bu beylerine seçim zaferlerini bize borçlu olduklarını açıklamak için buradayız. CNT ve anarşistler seçim gününde sokağa döküldüler. Böylelikle, bakanlıklarda ve makamlarında oturup, halkın isteklerini hiçbir biçimde dikkate almayacak olanların iktidarını önlediler. Oysa şimdi tramvaylarda ve tekstil endüstrisindeki iş uyuşmazlıklarının suçu hükümetteki beylere aittir. Seçimlerin çok öncesinden beri onların manevralarını gözlemliyoruz. CNT'yi devrimin yolundan alıkoymak istediklerinin çok iyi farkındayız. Politik mahkumların serbest bırakılmamasında yine biz suçlu gösterilmeyelim diye, seçimlerden önce ağzımızı açmadık. Halk politikacılar için değil, mahkumlar için oy kullandı. Grev-

ARAGON CEPHESİ
1936

ler sorunu üzerine burada, Barselona'da ve orada Madrit'teki efendilere diyoruz ki, bizi artık rahat bırakın; tekstil fabrikalarındaki ve tramvay şirketindeki anlaşmazlıkları kendimiz çözeceğiz. Hükümetin bu işe burnunu sokması gerekmiyor. Generalitad'ın (*)adamları, hapisten kurtulmalarını halkın yüce gönüllülüğüne borçludurlar. Ama CNT'yi rahat bırakmazlarsa, çok geçmeden yine geldikleri yere geri gidecekler. Kapitalistlerin saldırısına karşı, hükümet işimize karışmasın istiyoruz. Bu asgari talebimizdir. Lokavtlara karşılık, ülke dışına sermaye kaçırmasına karşılık burjuvaziye diyoruz ki; Bizim hatırımız için bütün fabrikaları kapatabilirsiniz. biz onları işgal edeceğiz, onları ele geçireceğiz, çünkü fabrikaların sahipleri bizleriz.''

Durruti
Solidaridad Obrera

Faşist çetelerin saldırıları ve silahlı çatışmalar sürüyordu. Tam bir kargaşa ortamıydı. İç savaş beklenir hale gelmişti. Ordunun darbe hazırlığı üzerine söylentiler vardı. Monarşist Lider Calvo Sotelo 16 Haziranda Meclis'te şöyle konuştu:

Bu kısır, bu işlemez devlete karşı bütünlenmiş bir devlet öneriyorum. Birçokları ona faşist devlet diyecekler biliyorum. Ama faşist devlet, grevlerin kargaşaların, mülkiyete karşı saldırıların sonu demekse, faşistim ben. Bunu hepinizin önünde, övünmeden ilan ederim. Ve anarşinin karşısına dikilmeyen her askere ölünceye kadar deli derim.''

(Bkz. Madrit'te Ölmek
Yöntem Yayınları)

Bu konuşmadan üç hafta sonra Calvo Sotelo'nun sesedi del-Este mezarlığında bulundu. Cenazesi faşistlerin gövde gösterisi oldu.

11 Temmuzda Falanj, Valencia'daki Radyo binasını ele geçirdi ve hükümete karşı ayaklanma çağrısı yaptı. Bu, olayların tırmanmasında büyük rol oynadı.

CNT ve FAI 12 Temmuzdan itibaren Barselona'da kışlaları gözetlemek üzere silahlı birlikler oluşturmuştu. Bu arada hükümet anarşistleri ve diğer silahlı grupları silahsızlandırmayı hızla sürdürüyordu.

16 Temmuzda CNT ve FAI silahlanma sorununu çözmek için bir irtibat komitesi kurdu ve Companys hükümeti ile görüşmeler yaptı. Hükümet silah stoklarının olmadığında ısrar ediyordu. Komite üyelerinden biri, santillan bunu şöyle açıklıyor:

''Politikacılar faşizmden korkuyorlardı ama silahlı halktan daha çok korkuyorlardı.''

17 Temmuzda General Franko liderliğinde yabancı lejyonu ve askeri birlikler Cumhuriyetçi hükümete karşı ayaklandılar. Hükümet bu ortamda dahi Sosyalist Largo Caballero'nun işçilere silah dağıtılması isteğini reddetti. Denetimi kaybetmekten korkuyordu ancak zaten hiç bir şey onun denetiminde değildi. CNT ve FAI başka yollardan silah sağlıyor ve ayaklanmayı yayıyorlardı.

''19 Temmuzdan 3 gün önce Barselona limanında silah yüklü bir gemiyi bastık. Katalonya hükümeti, Generalitad silahları kendisi için alıkoymak istiyordu. Ama Durruti ve diğerleri işi nakliyet işçileri sendikasında hallettiler. Ertesi gün Guardia de Asaltos ortalıkta göründü. Evler aranıyordu. Ama Durruti çoktan sokağa fırlamıştı. ''Çabuk bir kamyon getirin.'' Sonra bir süt kamyonu bulup getirdiler ve silahları ona yüklediler. Yönetim 5 veya 6 tane eski filinta buldu. Diğerleri bizim, CNT'nin elindeydi.''

Eugenio Valdenebro
(Barselonalı Matbaacı)

(*) İspanya içinde özerk bir bölge olan Katalonya'nın kabinesi.

- Ve Devrim -

Ordu henüz tavrını belirlememişti ve hükümet ordusuz bir parlamento idi. Bu arada CNT ve POUM'lu işçiler silah dükkanlarını boşaltıyor, mücadeleye ve devrime kendi renklerini veriyorlardı. Bunlar uzun süredir gevşek bir şekilde temelleri atılan halk milislerini oluşturuyorlardı. Ortak merkezi bir kurmayı olmayan ancak birbiriyle ilişki içinde, rütbelerin anlık bir sıfat olmaktan öte gitmediği gönüllü savaş birlikleriydi bunlar.

Durruti kısa bir süre önce ameliyat geçirmiş ve iyileşmeden barikatlara katılmak için hastaneden çıkmıştı. 20 Temmuzda Atarazanas kışlasına bir saldırı başlatıldı. Durruti ve Ascaso saldırıyı yönetiyorlardı. Çok şiddetli bir çatışmadan sonra kışla ele geçirildi. Çatışma sırasında Ascaso vurulmuştu.

"Durruti kaşlarını kısmış, halâ sıcak olan silahını tutuyor. Gözleri yaşlarla doluyor. Jover susuyor. Ne söyliyeceklerini bilemiyorlar. Ascaso'nun bunca yıllık mücadele yoldaşlarının anısı, zafer sevincini bastırıyor.
"Zavallı Paco"
Ama duyguları için, acı ve melankoli için vakitleri yok. Şimdi davranmanın saati.
"Hadi gidelim" diyor Garcia Oliver

20 Temmuzda faşistler Barcelona'da tamamen ezilmişti. Milisler ele geçirdikleri bölgelerde devrimi gerçekleştiriyorlardı. Mülksüzleştirme ile birlikte kollektif işletmelerin oluşturulmasına girişiliyordu. Hatta bazı yerlerde para ve mübadele sistemi ortadan kaldırılıyor halk ihtiyaçlarını "halk deposundan" karşılıyordu. Fabrikalarda ya da köylerde çalışanlarca idari komiteler oluşturuluyor. Milislerin cephe gerisi güçlendirilerek yaşamın felç olması önlenmiş oluyordu. 15 gün içinde Barcelona daki fabrikaların % 70'i, Valensia'da ise % 50'i kollektifleştirilmiş; Otobüslerin, trenlerin, gaz ve elektrik şebekelerinin çalışmaya başlaması için ise 48 saat yetmişti (Bkz. Bilinmeyen Devrim - Achim von Borries, İspanya Temmuz 1936). Evet faşistler bu bölgelerde ezilmişti ancak, hükümet de tüm denetimini yitirmişti. Artık sokaklarda tek bir güç vardı, silahlı ve ne istediğini bilen işçilerle köylüler ve onun örgütlü gücü CNT.

Katalonya Hükümet başkanı Componys CNT ve FAI önderlerine görüşme çağrısı yaptı. Generalidot'ın bölgede etkinliğini yitirdiğini ve onların zaferini tanıdığını konuşmasında ifade etti. "Anti-faşist Milisler Merkez Komitesi"ne katılmalarını teklif etti. Bir yandan ortama baktığımızda, böyle bir ittifak güçlenmek olmıyacaktı çünkü ortada tek bir güç vardı. Diğer yandan ve asıl önemlisi ise o güne kadar anti-politik bir çizgi izleyerek yaşamı değiştirmenin bir aracı olarak iktidara yürümeyi, politikayı reddeden; yaşamın, yeni hayat tarzının araçsız ve gereçsiz yaşayarak, fethedilerek yaratılabileceğine inanan ve öyle davranan CNT ve FAI'nin böyle bir "koalisyon" içinde devrimci gücünün eriyebileceği idi.

Ancak buna katılındı. Çünkü bu komiteye salt bir mücadele birliği olarak bakıyorlardı.

Komitede yer alanlardan biri olan Durruti kısa sürede içine düştüğü politika ve bürokrası batağını fark etti. Durruti Tugayını kurarak Aragon cephesine gitti. Tugay gönüllü, öz disiplin temelinde kurulmuştu. Organik olarak büyüyordu.

"Barselona caddelerinden geçerlerken ben de oradaydım. Olağanüstü bir görüntü idi, bir üniformalar keşmekeşi. Dünyanın her kıtasından gönüllüler, rengarenk kareli ve yamalı elbiseler. Hippivari bir halleri vardı ama onlar ellerinde bombalar ve MG'ler taşıyan hippilerdi ve ölene kadar dövüşmeye kararlıydılar."

Jaume Miraritlles, gazeteci Companys'in sekreteri.

Durruti, Emma Goldman'a şöyle anlatmıştı:
"Bütün hayatım boyunca bir anarşist idim. Umarım öyle kalmayı da başarabildim. Şu anda bir general gibi emirler veriyorum. Fakat hem kendimin hem de tugaydakilerin özgür olduğuna inanıyorum. İstemedikleri hiç bir şeyi yapmakla zorunlu değiller. Özgürlük sorumluluk duygusu ile bir arada var burada. Disiplini vazgeçilmez olarak görüyorum. Fakat bu bir özdisiplin olmalı. Ortak amaç ve güçlü yoldaşlık duygusunun yarattığı bir özdisiplin."

MADRİD / 1936 SONBAHAR

Durruti Tugayı geçtiği yerleri mülksüzleştiriyordu. Saragossa, Aragon faşistlerden kurtarıldı ve oralarda komünler kuruldu. Ücretli emek yokedildi. Fransisco Ferrer'in özgür okullar tasarımı bu bölgelerde dar da olsa hayata geçirildi... Sonraları bir Komünist yayın organı bu dönemden şöyle söz ediyor.

"Tarihe karışan Aragon Konseyi çağında ne Yurttaşlar ne de mülkiyet en ufak bir güvenceye sahipti. Ortak işletmelere girmek zorunda bırakılmayan köylü yoktu."

Frente Rojo, akt. PB/ET, İsp. İç. Sav. s.114

- Devrimin Sönüşü, İç Savaşın Başlaması -

Komünlerle birlikte yaşam hiyerarşik olmayan bir tarzda yeniden örgütleniyordu. Sonuçta bu bölgelerde, hiyerarşik ve yönetme zihniyetine uygun olarak oluşmuş olan yapılar politika gibi, kısmen ekonomi gibi işlersiz kalıyordu.

Hükümettekiler (Sosyalistler, Komünistler, Cumhuriyetçiler) için denetimi ele geçirmenin dolayısıyla devrimi boğmanın bir tek yolu vardı, devrimcileri kendi işlevsiz kalan platformlarına politikaya çekmek. CNT, özellikle bir süredir CNT içinde tartışmalarda ortaya çıkan reformist eğilim bunu devrimin garantisi için bir adım olarak algıladı. 27 Eylül 1936'da Generalidat'a 4 bakan verdi. Tarihin ilk anarşist bakanları (aynı zamanda son olmasını sağlayacak kadar acılı bir ders alındı); sonradan hepsi ne kadar yanılmış olduklarını ifade etmişlerdir. Bu olay FAI'nin ve bir çok CNT'linin sert muhalefetine yol açtı. Yine bu olay İspanya'daki özgürlük mücadelesinin de bir anlamda kaderini etkiledi. 24 Ekim'de Generalidat bir kararname yayınladı ve bu uygulamaya kondu. Bununla önce halk milisleri halk ordusuna çevrilecekti. Bu savaşın ruhunu yok etmekti aslında. Gönüllülük, işlerliğini ve anlamını yitirdi. CNT birimleri, CNT'nin kontrolunda kalmak kaydıyla (!) kurmayların emrine verildi. Komünistler savaş bakanlığındaki kilit noktaları tutuyorlardı ve her bölüğe bir "Politik Komiser" verildi. Bu politik komiserlerin Rusyadan gelen gizli polis teşkilatıyla sıkı bağları vardı. Özellikle komünistler devrim organları yerine askeri/politik merkeziyetçilik çevresinde devlet iktidarını yeniden yaratmaya çabalıyorlardı. Bu çabalar doğrultusunda komünlere karşı sinsice bir savaş açıldı. Özellikle komünistlerin diğer müttefiklerinden daha fazla düzen politikalarını savunmaları hayret vericidir. Yerel devrim komiteleri dağıtılmaya ve yerini hükümetçe atanan ya da ona bağlı yerel komisyonlar almaya başladı. Bazı yerlerde anarşistler bir yandan faşistlere karşı savaşırken diğer yandan da komünistlere ve özellikle faşizan tarzları benimseyen gizli polis teşkilatlarına karşı mücadele etmek zorunda kaldılar. Bu teşkilat tarafından yüzlerce anarşist "idam" edilmiştir. Komünlerin mülksüzleştirmelerine karşı kararnamelerle ve zorbalikla amansız bir mücadele verildi, hatta toprak sahiplerine toprakları geri verildi. Bu karşı-devrimci anti-faşist (!) koalisyon içinde anarşist bakanların yapabilecekleri herhangi bir şey yoktu. Onların tasviyesini hedefleyen bir politikanın tutsakları oldular. FAI ile CNT içindeki bir kesim devrim mücadelesini sürdürmeye çalıştıysa da bu moral ve ilkesel alandaki çelişki onun gücünden çok şey kaybettirmişti.

İtalyan anarşisti Bertoni Huesca Cephesinde bu ortam üzerine şöyle yazıyordu:

"İspanyol savaşı, ki ondan tüm yeni inançlar, toplumsal dönüşüm fikirleri ve devrimci şevk koparıldı, artık o yeni bir düzen ve yeni bir insan vaat etmeyen, yaşam ve ölümle pençeleşen bir savaştır"

(Akt: Broue / Temim, s. 294)

- Durruti ve Madrid -

1936 Kasımıydı. Karşı-devrimci kararnameler yayınlanmaya ve kısmen uygulanmaya başlamıştı. Henüz sonuçları ayan beyan görünürde değildi. Franko Alman ve İtalyan Faşizminin yardımlarıyla Madrid önlerine geldi. Şehir Komünistler ve Enternasyonal Tugaylarca savunuluyordu. Saldırı Alman uçaklarının yoğun bombardımanı ile başladı. Bombardıman üç gün sürdü ve üç günün sonunda 1000 kişi ölmüştü.

13 Kasımda Aragon'da bulunan Durruti Tugayı dörtbin gönüllü ile Madrid'e yardıma gitti. Bu geliş şehirdeki işçiler arasında büyük coşku yarattı. Madrid'de yaptığı radyo konuşmasında "her Madrid'linin savaşmak için bir tüfeğe sahip olmasını ve herkesin sığınak kazılmasıyla barikat kurulmasına katılmasını" istedi. 13-19 Kasım arasında Durruti Tugayından 1600 kişi sağ kalmıştı.

Durruti, 20 Kasım günü cephe gerisinde arabasından inerken başının arkasından vuruldu. Hemen ölmüştü. Onu vuranın kim olduğu asla bulunamadı. Bu olay Madrid'de ve diğer bölgelede büyük üzüntü yarattı. 22 Kasımda Barselonaya getirildi. Ertesi günkü cenaze töreninde ise 500 binden fazla insan toplanmıştı. Şiddetli yağmur yağıyordu ve kalabalık gitgide artıyordu. Kalabalıktan en çok "intikamını alacağız" haykırışı yükseliyordu. Ve binlerce Kara ve Siyah/Kırmızı bayrak dalgalanıyordu.

DURRUTİ'NİN CENAZESİNDEN / BARSELONA

Durruti üzerine söylenebilecek daha pek çok şey var. Ama belki de en iyisi sözü ona, yoldaşlarını ve mücadelesini anlatışına bırakmak:

"Onlar; toprağı, fabrikaları, ulaşım araçlarını, ekmeği ve yeni bir kültürü fethetmek için hareket ediyorlar. Geleceklerinin zaferimize bağlı olduğunu biliyorlar.

Savaş yürütüyoruz ve aynı anda devrim yapıyoruz. Bence şartlar bizden bunu bekliyor. Bütün halk için geçerli olan devrimci anlayışlar, sadece arka planda Barcelona'da kalmıyor, en ön saf'a kadar uygulanıyor. Elimize geçirdiğimiz her köyde, gündelik yaşamı vakit geçirmeden devrimcileştiriyoruz. Bizim savaşımızın en güzel yanı bu."

BUENAVENTURA DURRUTI

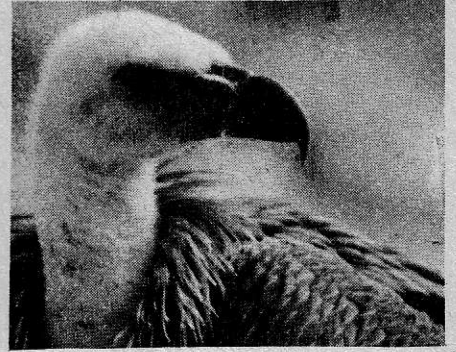

20 NOVIEMBRE 1936 1937

SİNDİRİM

Kurallarımız, teknolojimiz, yollarımız, son model araba ve uçaklarımızla her geçen gün biraz daha gelişiyoruz. Bu gelişmiş kentlerimizin,masumağaçlarının altında, arada bir aklımıza gelen hayvanat bahçeleri de yer alır. Buralarda, bir zamanlar (çok mu oldu?) bizimle kuvvetli bağları olan hayvanlar yaşar, daha doğrusu yaşatılmaktadır. Kimi zaman biri çıkar sorar kendine. O kafese kapatılan hayvanlar mı yoksa bizim bastırılmış içgüdülerimiz mi? Kafeslerin arkasındaki nedir? Tuzağa düşürülmüş özgürlüğümüz mü yoksa? Hayvanat bahçelerinde insanın arzu ettiği, özgürlüğü ilgilendiren her şey gerçeklikle bağlarını koparmış bir halde yer alır. Bugün özgürlük kavramı içinde, insanın özgürlüğü, hayvanların özgürlüğü ile sıkı sıkıya birbirine bağlıdır.

BİRAZ GENETİK! İSTEMEZ KALSIN.

"Son olarak Maryland, Belksville'de henüz döllenmiş embriyo içine inek büyüme hormonu geni zerkedilerek elde edilmiş bir domuz üretildi..... Ortaya çıkan hayvan istenildiği gibi çok daha az yağlıydı, fakat buna karşın başı çok fazla büyük, katlanan deri arasında gizlenen gözleri şaşı ve çok kısa bacakları artritten acınacak derecede şişti."

MAYMUNLAR CEHENNEMİ! İSTEMEZ O DA KALSIN

"Çılgın bir araştırmacı ortaya çıkıp bir şempanzeye bir kaç damla insan zekası aşıladığında ne olacak? Bu şempanze-insan bulaşık, ev işi, çamaşır, ütü, çocuk bakıcılığı, bahçe işleri gibi bir çok işin üstesinden gelebilir ve hatta bir kaç kelime bile öğrenmesi olasıdır"

"Cumhuriyet-Bilim Teknik"

Vivisection olayı son yıllarda hayvan haklarını savunan örgütlerin gündeminden düşmeyen bir konu. _Vivisection_ sözlük anlamıyla hayvanların kobay olarak deneylerde kullanılmasına karşı çıkan bir görüştür. Batıda bu konu o denli gündemde ki geçenlerde bir Batı Alman ateş geçirmez bir elbiseyle kendini yakıp, köprüden atlayarak bu olayı protesto etti.

Size belki de anlamsız ya da gereksiz gelebilecek bu olay, insanın duyarlılığının ne noktalara gidebileceğini, daha doğrusu insan ve hayvan haklarının ne denli ortak yönlerinin olabileceğini gösteriyor. Bu konuda İngiltere'de _Animal Liberation Front_ adlı örgüt aktif çalışmaları ile dikkati çekiyor. Örgütün eylemleri arasında hayvanların kobay olarak kullanıldığı laboratuvarları basmak, kesimhanelerden hayvanları kaçırmak yer alıyor. Kamuoyunun pek sempatisini çektiği söylenemez, ancak herkes bir şeyler yapıyor, değil mi?

Kafese kapatılmak nasıl bir duygudur, bunu bazılarımız iyi bilir. Kendimiz için gösterdiğimiz özeni hayvanlar için de gösterelim. Yoksa televizyondaki margarin ve et reklamlarını mı tercih edersiniz.

Fok balıklarının nasıl öldürüldüğünü bilir misiniz? Avcılar, beyzbol sopasına benzer uzun sopalarla fokları çevirir ve vurmaya başlarlar. Darbelerin şiddeti altında ölen foklar daha sonra çeşitli amaçlarla parçalara ayrılırlar.

Kanada hükümeti, fokların öldürülüş biçimine gösterilen yoğun tepkiler nedeniyle fotoğrafçıların, avcıların avlandığı yarım millik alanın dışında resim çekebileceği hükmünü koydu.

Galiba, otorite hayvanla insanlara pek farklı bir yaklaşım göstermeyerek, insanlarla hayvanlar arasındaki eşitliği sağlamayı başardı. Siz ne dersiniz?

Hayvanlara o denli kötü davranıp, onları öylesine köleleştirdik ki, eğer bir dinleri olsaydı şeytanı insan şeklinde tasvir ederlerdi.

İçkinin karaciğere ne denli zararlı olduğunu ispatlamaya çalışan bilimadamları bu büyük buluşlarını köpekler üzerinde denediler. Deneyler sırasında, Nazi döneminde Yahudilere uygulanan tıbbi müdahalelerden farklı olmayan bir yöntemle, bilimadamları, bir köpeğe günlerce içki içirdiler. Karaciğeri normalin bir kaç misli büyüyen bu köpek bir müddet sonra otopsi ile parçalanacak. Deney sonucu açık, içki sağlığa zararlı, ama öncelikle bilmadamlarına!

KONUYLA İLGİLİ ADRESLER

ANIMAL AID,
7, Castle St., Tonbridge, Kent,
ENGLAND

LAIR,
49, Pratt St., London, NWI OB5,
ENGLAND
(Eşcinsellerin ve feministlerin kurduğu bir grup).

ANIMAL LIBERATION (ALF)
BCM Box 1160, London, WC 1N
3XX, ENGLAND

ROC SABOTEURS DE LA CHASSE,
173, Fauburg St. Antonie, 75011
Paris, FRANCE

NORSK LIGA FOR DYRAS
RETIGHETER
Boks 8380, Hammersborg, Oslo 1
NORWAY

ANIMAL LIBERATION,
319, West 74 th Street, New York,
10023, U.S.A.

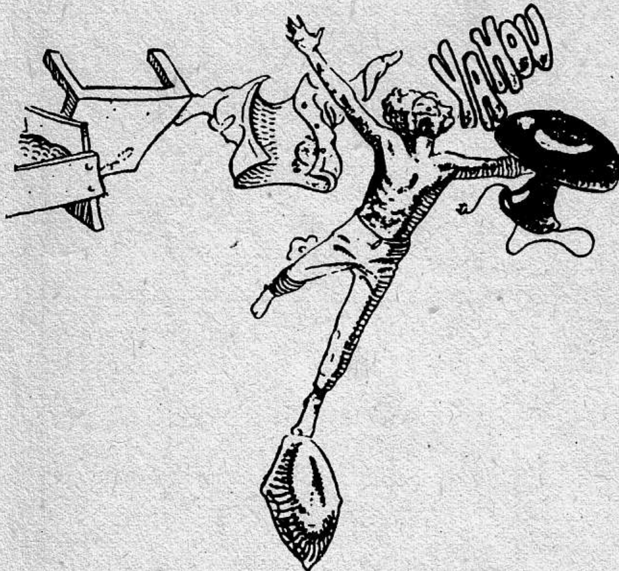
Mektup

İSPANYOL KADIN İLE YERLİNİN HİKAYESİ

İSMİ LÂZIM DEĞİL

Aşağıda anlatılan hikaye Beyaz İspanyol Kadının Patagonyaca konuşan erkekle ilişkisinin hikayesi gibi görünse de, dünyanın bütün yerlilerinin beyazlarla ilişkisinin hikayesidir.

Bir zamanlar Patagonya yerlilerine sempati duymak modaydı. İspanyollara karşı savaşan İspanyollar için "Yiğit, Kahraman, Savaşçı ve Silahşör" idiler - yaratıcı, üretici, bilge değil. Kökeninde Patagonya yerlisi aramaya çalışan İspanyol az değildi. İspanyol kadın için yerli bir erkekle yaşamak alçaltıcı değil, gurur vericiydi. Yerlilerin İspanyolcayı onlar gibi telafuz etmedikleri/edemediklerinden rahatsız olmadıkları gibi, kendileri de yerli gibi telafuz etmeye çalışanlara az rastlanmıyordu. Yemeklerinden rahatsız olmaları bir yana, yerli yemeklerini yapmaya çalışmayan İspanyol kadın yok gibiydi. Dağbaşında İspanyol adabı muhaşşeretini öğrenmemiş olan yerlilerin davranışlarından "ne kadar da doğal", "Burjuva ahlak kurallarına uymuyor" gibi teorik sonuçlar çıkaranlar dahi vardı.

Aynı yerlilerin İspanyol entellektüelleri için "yere tüküren", "şehirde yaşamasını bilmeyen", "yaşam tarzlarıyla şehir kültürünü, yemekleriyle o güzelim yemek kültürünü deforme eden" köylülere, kadınlar için daha 'K'ları bile kendileri gibi telafuz edemeyen, bir toplulukta nasıl davranacaklarını, yemeğin nasıl yenileceğini bilmeyen, kendilerinden utanılması gereken şiddet yanlışı cahil kaba erkeklere dönüşmeleri için çok zaman geçmesi gerekmiyordu.

Peki ne değişmişti bu arada? Hiç birşey. Beyaz İspanyol entellektüellerinin tavırlarında bir değişiklik yoktu. Beyaz öğretmenlerinden öğrendikleri gibi davranıyorlardı. Önce de sonra da sömürüyorlardı Patagonya yerlilerini. Eskiden ezilenler adına ortaya çıkıyorlardı. Patagonya yerlilerinden daha fazla ezilen var mıydı? O halde bunlara sempati göstermekten daha yüce bir tavır olabilir miydi? Hem yiğit ve silahşör değilmiydiler? Kadınlar için ilginçtiler. Daha önce görmedikleri, "Burjuva ahlak kurallarına uymayan, doğal" davranışları vardı. Ayrıca bu erkeklerle yaşamak onları kendileriyle eşit görmek anlamına gelmez miydi? Bundan daha büyük bir lütufta bulunulabilinir miydi? Diğer yandan Patagonya yerlisi beyaz İspanyolla eşit seviyede görülmek istiyordu. Bunu da bir beyaz İspanyol kadın tarafından bir beyaz gibi sevilmekten daha iyi nasıl sağlayabilirdi? Bunun en iyi göstergesi de bir İspanyol kadınla birlikte yaşamak (ya da evlenmek) değil miydi? İspanyol kadının beyaz tenini okşayarak beyazlaşıyordu yerli ve okşadığı beyaz göğüsler beyaz medeniyetin kapıları oluyordu onun için.

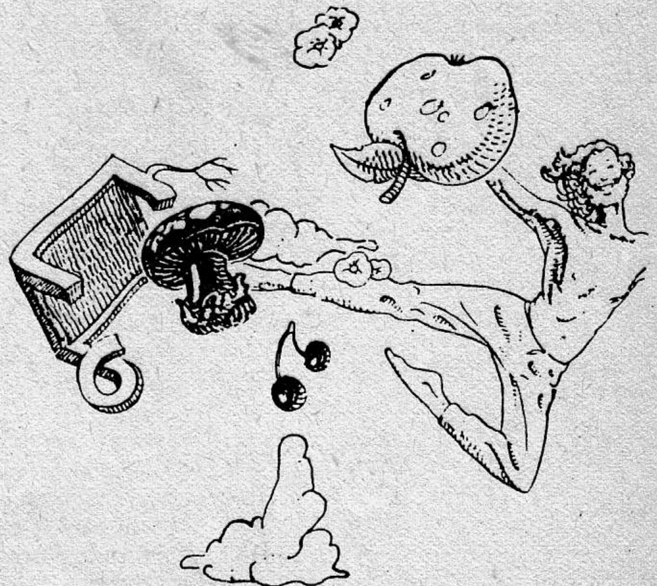
Bir yandan yerlinin zaafı, diğer yandan ilginç bir 'şey'e olan ilgi ve mazlum bir varlığa olan acıma İspanyolla yerliyi biraraya getirmişti. Daha sonra İspanyol entellektüelinin bakış açısı değişmemişti. Yerli de değişmemişti. Değişen neydi? İspanyolların belli bir süre yiğit savaşçılara ihtiyacı yoktu. Kadınlar için yakınen tanındığında ilginçliğini yitiren her'şey' gibi bu 'şey' de ilginçliğini yitirmişti. (Herkesin) yerli(nin) yerine gitme zamanı gelmişti. Artık yerliler yere tüküren şehirde nasıl yaşanacağını bilmeyen kaba mahluklara dönüşmüşlerdi. Ispanyol kadın için iyi yemek yapmasını bilen değil bir toplulukta nasıl davranılacağını, yemek yemesini bilmeyen kaba erkeklerdi. Bunlara 'K'ların nasıl telafuz edileceği, nasıl yemek yenileceği öğretilmeliydi. Yerli bilgili, zeki olabilir, beş lisan öğrenebilirdi ama yine yerliydi ve İspanyollulaşamadıktan sonra bütün bunların önemi yoktu. İkisi yalnızken beyaz kadın yerliden dinlediklerini, İspanyollarla biraraya geldiklerinde kendi düşünceleriymiş gibi anlatabilirdi (ki bu onun doğal hakkıydı, İspanyoldu o zira). Ama yerli doğru birşey söylese bile ya karşı çıkılması ya da alay edilmesi gerekirdi, İspanyollara yerliden farklı olduğunu göstermesi gerekirdi zira. Yerliler artık İlrem Hanı'yı, Ensu Sezak'ı dinlemeyi öğrenmeliydiler. Onun eskiden Wanper Siwer'i İmses İbratat'ı dinlediğini ve hatta hoşuna gittiğini söylediğini duymamalıydı diğer İspanyollar. Topluluklarda İspanyol arkadaşlarına bir zamanlar birlikte olmalarına rağmen artık yerlinin yaşam tarzını tasvip etmediğini, yerliyle arasında fark olduğunu gösterebilmek için her fırsatta nasıl yemek yenileceği, nasıl çay içileceği ve nasıl davranılacağı ile ilgili müdahale edilmeliydi. Aksi taktirde İspanyol kadının yerlileştiğini bile düşünebilirlerdi diğer İspanyollar. Bundan daha büyük bir felaket olabilirmiydi. Zaten onu hiç sevmemişti, onunla yatmış olması onu sevmiş olduğu anlamına gelmezdi. Zaten bir erkekle yatması için o erkeği sevmesi de gerekmezdi. Şu kadar yıl onunla yaşamaya katlanması sadece bir lutuftu. Bu yüzden de bir sürü yeteneğini kaybetmişti, onunla geçirdiği şu kadar yıl pahalıya malolmuştu İspanyol kadına, artık Amerika'yı bile fethedemiyordu. Yerliyle şu kadar yıl geçirmiş olması gerçeği bile yetiyordu İspanyol arkadaşları karşısında utanç duymasına. Yaşamındaki bu kara lekeyi temizlemek için önüne çıkacak ilk İspanyol erkekle evlenebilirdi.

Yani İspanyollar eskiden yerlilerin zaafını sömürerek kendilerini tatmin ederken, sonra kendilerini onlardan ayırıp farklı ve üstün olduklarını göstererek tatmin oluyorlardı. Beyaz olmalarına rağmen, onların ölçülerine göre onlardan da daha güzel yemek yiyen, daha güzel davranıp konuşan, yine kendi ölçülerine göre deri renkleri daha güzel olan İspanyollar vardı zira. Bu eksikliklerini kendilerden de aşağıda birileri olduğuna dikkati çekmekten daha iyi nasıl kapatabilirlerdi.

Şimdi de buradan Patagonyaca konuşanların kaç kere ezildiklerine/sömürüldüklerine bakalım. 1. İspanyollar tarafından; 2. İspanyol entellektüelleri tarafından; 3. İspanyol kadınları tarafından; 4. Kendi zenginleri tarafından; 5. Kendi entellektüelleri tarafından (duygusal sömürü de hesaba katılırsa her noktayı ikiyle çarpmak gerekir. Ama sömürücüler için duygu "ahlaki" bir kategori olduğundan bu hesaba dahil etmiyoruz). Ve o meşhur formüle göre kadınların iki kat sömürüldüklerinden hareketle Patagonyaca konuşan kadınlar 2 x 5 = 10 kere sömürülüyorlar. (Tabi bu Gülay gibi hergün ya da gün aşırı başka erkeğe hizmet eden cinsel özgürlüğü olan özgür kadınlar için geçerli değil. Zaten düşününce de bunun gayet mantıki olduğu görülür. Çünkü Gülaylar bir yandan 'Artık Değer'i mümkün mertebe fazla erkek arasında adil olarak bölüştürürken diğer yandan sayı fazlası yüzünden sömürünün miktarını ve sömüreni tespit etmek mümkün değil. Yalnız o koku yok mu o koku.)

Dün öyleydi bugün de öyle. Yarın nasıl olacak? Yarın köyde doğanlar şehirde doğmaktan başka meziyetleri olmayanlar tarafından hor görülmeyecekler. Ve ancak o zaman özgürlükten sözetmek mümkün.

Şimdi kara ve kara okuyucuları bu da deli saçması gibi tutturdu. Bu kadar önemli şey varken Patagonyaca konuşanlarla ilgili, bunları mı yazmak gerekir diyebilirler. Bana göre daha önemli bir şey yok. Ben açık düşmalar, bilinip söylenen gerçeklerden daha çok gizli düşmanlar ve herkes tarafından bilinip de hiç bir zaman söylenmeyen gerçeklerin önemli olduğunu düşünüyorum. Hem Ricardo Patagonyaca konuşanları kendi sözlerini Kara sayfalarında söylemeye davet etmemiş miydi?.

PUNK:

BİR ÇAĞDAŞ NİHİLİZM

Altmışlı yılların bir başkaldıranı olan "entellektüel" beat kuşağı, cinsellik ve birey özgürlüğünden toplumsal bir özgürlüğe varma yolunda toplumsal hareketlerin en pasif direnişini başlatmıştı. Batının materyalist kapitalizmine karşı, Doğunun mistizmini ve uyuşturucunun (özellikle LSD ve Joint) algılama zenginliğini amaç edinen Beat'ler barışçı, anti-militarist, anti-şövenist fakat pasifist bir çizgi oluşturmuşlardı. Beat Genaration'ın Amerikan kuramcılarından romancı *Jack Kerouac* ve şair *Alan Ginsberg* seks, esrar ve mistisizmden bireyin özgürlüğüne oradan da kamu'nun özgürlüğüne varan bir "rasyonel egoizm" sundular. Egemen söylemin kitle iletişim araçlarına karşı çıkan, aileye ve devlet kurumlarına yıkımla değil; fakat reddederek, bireysel ölçekte tanımladıkları otoriteye karşı direnen peygamberler düzen tarafından maalesef birey birey emildiler. Tolstoycu bir direniş ve psikodelic estetik ancak düzenin tahammül noktasına kadar varolabildi ve makina evlerine, okullarına gönderdi bu çağdaş peygamberleri. "Ne yarını? Biz bugün bile yokuz."

Beat başkaldırısı seksenli yıllara gelirken eylem biçimini, estetik ve etik değerlerini yenilemiş olarak karşımıza çıkıyor. Pasifizm üzerine eylemliliği, mistisizm üzerine "yeni estetik"i (genelgeçer estetik beğenilerinin dışındaki tüm değerler), LSD mutluluğu üzerine karamsarlığı inşa etmiş anti-fütürist, anti-ütopist ve anti-artist bir akım canlanıyor: PUNK

Tabii İngiliz sokak savaşçılarıyla rasyonel egoistleri ayrışıveriyorlar hemen. Seksen sonrası bu ayrışım sonucu PUNK'î nihilizm ve anarşizm cephelerinde izliyoruz. Her türlü ahlâkı yadsıyan ve kendi ahlâklarına da güvenmeyen PUNKLAR; pislik diye tanımladıkları dünyanın birer aynası olmayı tercih ederken, birer Prometeus edasıyla başkaldıran anarkopunklar ise "şu boktan dünyanın üzerine işeyip duruyorlar." Ama her iki çizgi de "...bizim yapacağımız, yalnızca sendeleyene onu yıkacak vuruşu yapmak ve çamurun içinde kokuşmaya başlayan cesetleri gömmektir." diye 19. yy. nihilisti Baron Ficks'e tapıyor.

Sanatta Sex Pistols'un Anarchy in U.K. adlı şarkısıyla popülerlik kazanan Punk, sanatın tüm dallarında (ki çeşitlilik sınırlaması Punklar için hükümsüzdür) anti-estetik, anti-etik üzerinde bir boyut yakalama, estetik dışından "güzel olan"a varmaya çalışıyor.

Yeni ahlâk ile ahlâksızlık arasındaki kararsız kalan Punk'ın makineyle savaşını sevinçle gözlüyoruz. Ama sıradan bir resim sergisi yerine bok, patates, sperm ve sevişen insanlardan oluşan çerçevesiz sergiyi izlemeyi tercih edebilir miyiz? Ya da makinanın zaman aynasında yansıyan görüntüsüne cesurca katlanabilir miyiz?

E. ATILGAN

Mektup

DEVLET ÜZERİNE

UFUK ÖZBEN

"Yeryüzünün bütün yönetimleri, yönettikleri insanların birer 'memnun domuz', birer 'uysal ölü adam' olmasına çalışmışlardır ve çalışmaktadırlar." (V. Günyol, Yeni Ufuklar sayı:150)

Yönetim neye dayanır?: baskıya ve zora, aldatmaca ve hükmetmeye.. Sadece zorba yönetimler midir insanları "kullaştıran" ve özgürlüklerini ellerinden alan? Hayır; zorbalığını gizleyen, açık devlet terörü uygulamayan yönetimler de siyasal hegomanyalarını kullanırlar yönetilen çoğunluk üzerine. Neden? Çünkü devletin, siyasal iktidarın özü budur. Varoluş tarzı baskıya, zora, tahakküme dayanmasıdır. Bir avuç yetkili adam ülkede işlerin nasıl yürümesi gerektiğini çok iyi bilirler: zaten tek işleri budur. Geniş halk kitlelerinin ise siyasete ve devlet işlerine kafaları basmaz. En iyisi bu işinde uzmanlaşmış kadroya insanlar herşeyini devretmelidir: özgürlüklerini, namuslarını, insiyatiflerini, haklarını, bedenlerini, fikirlerini, anlama yetilerini, ileri görüşlülüklerini, sağduyularını...

"Ne gerek var canım, görüyorsunuz bu insanların işleri başlarından aşkın, bir çoğu da cahil ve de dağlı.. Saygısız, onursuz ve aşağılık insanlar bunlar, hem de şaşkın, beceriksiz ve kalın kafalı. Adını bile söylemekten aciz bu insanlar sürüsü hiç devlet işlerinden anlayabilir mi? Bu karmaşık, kutsal, saygıdeğer görevi yerine getirebilir mi? Biz olmasak bu ülkenin hali ne olur? Birbirlerini yerler şu edepsizler, güzel ülkemiz çapulcuların ve soytarıların elinde mahvolur. Oysa biz, düzenin mimarları asayiş ve güveni, sarsılmaz adaleti, barış ve sükunu.. sağlayarak onlara ne büyük bir hizmet götürmüş oluyoruz. Üstelik onların hiç sıkıntıya düşmemelerini, o kuş beyinlerini yormamalarını, tabii en önemlisi günlük işlerini aksatmamalarını sağlayarak. Söyler misiniz bizim yüce mahkemelerimiz ve evrensel adalete sarsılmaz inançları olan titiz yargıçlarımız olmasaydı, ülkede adaletten ve haktan sözedebilirmiydiniz? Bir anda bir kaos toplumu doğar, herkes birbirinin malına, canına, karısına saldırır, tarih boyunca görülmemiş bir vahşet sarardı ortalığı. Biz bu beyinsiz insanların birbirlerini boğazlamalarını önlemekle aslında onlara ne büyük bir iyilik yapıyoruz. İyiliğimiz karşılığında onlardan sadece şunu istiyoruz: saygılı, itaatkar olsunlar, bize güvensinler ve onları ne kadar iyi temsil ettiğimizi görüp şükretsinler".

Resmiyet, bürokrasi duvarı, siyasal otorite, hiyerarşik kurumsallaşma, şık ve ışıltılı mikrofonlar, üniformalı ve asık suratlı adamlar, sıkı sıkı kapalı muhteşem kapılar, yüksek kürsüler, uzun mahkeme koridorları, tel örgüler, biraz askeri teçhizat ve biraz da hüner ve tabii ki pembe icraatlar... Bütün bunlar bizim varlığımızın güvencesi (!), bizi saran ve hatta zaman zaman sallayıp sarsan, bizi gözetip kollayan, genel çıkarın (!) yararına bizi cezalandıran, yöneten, korkutan, uyutan, bizi etkileyen, kimimizi büyüleyen, coşturan, kimimizi çileden çıkaran, aklımızı karıştıran temel gerçekler. Öyle ki hayatımızın en küçük ayrıntısına bile müdahale ediyor, damgasını basıyor, kişiliğimizde silinmez izler bırakıyor bu gerçekler.

Siyasal iktidarla genel özgürlükler (özgürsüzlükler demek daha doğru) arasındaki ilişki de böylece kuruluveriyor. Siyasal iktidar kendisine tabi olanları etkilemek, çekip çevirmek için onlara çok sayıda parlak mikrofon kullanır. Birtakım resmi kılıklı, ciddi kişiler memleketin huzuru için parlak ve seçilmiş sözlerle bu mikrofonlardan seslenirler insanlara. Ne kadar tatlı ve inandırıcıdır ses tonları. Her şey yolundadır. Merak edilecek birşey yoktur. Havlayan komşularımızın da ağızının payı verilmiştir... "Telaşa gerek yok, yöneticilerimiz her zamanki gibi istikrarlı ve uyanık. Gerçi son zamlar iyice belimizi büktü ama biraz dişimizi sıkmamız gerek. Hem koskoca devlet adamı yalan söyleyecek değil ya?...

Siyasal iktidara güven büyük tehlikeler yaratır. Bir de bakmışsınız en doğal ve vazgeçilmez özgürlüklerinizden vazgeçivermişsiniz. Kanıksama, alışkanlıklar ve vurdumduymazlık ve de devletin resmi ideolojisine tam bağlılık: işte size özgürlük!.. Bunu size özgürlük diye yuttur念rlar. Dünyanın her yerinde böyledir bu. Siyasal iktidarlar asla iyi niyetli olmamıştır tarih boyunca. Çünkü iktidar öyle bir güçtür ki, onu eline geçirenler ne kadar alçakgönüllü ve dürüst olurlarsa olsunlar, bir süre sonra ellerindeki gücün büyüsüne kapılıp halka ihanet etmenin yollarını araştıracaklardır. Bu anlamda siyasetin ahlakı da yoktur.

Resmi otorite ve militarist güçler genellikle saygı uyandırır insanlarda. Nasıl bir saygıdır bu? Zavallı, çaresiz bir ihtiyara duyulan türden bir

saygı değildir bu. Gücün doğurduğu korku duygusuyla karışık bir saygı... Saygı, itaat ve korku birbirine yakın olgular olarak düşünülebilir böyle bir durum karşısında. Kör bir itaatin varlığı, özgüvensizlik ve korku ise yoğun bir yabancılaşmanın göstergesidir. Neden? Çünkü kör itaat seçenek yaratamaz ya da varolan seçenekler arasındaki ilişkiyi kavrayamaz. İtaatin kör olanı bilinçsizdir. Bilinçsizce itaat ise asla özgür değildir. Aslında itaat kör de olsa, gözü açık ta olsa farketmez: çünkü ikisi de bir boyun eğiştir. Peki, boyun eğişin olduğu yerde özgürlükten sözedilebilir mi? Kuşkusuz hayır!...

İtaat ve boyun eğişte tuhaf bir insanın kendinden kaçışı sözkonusudur. Çünkü bir başkasına tabi oluş, insanın kendisi-içinlik'ten uzaklaşıp, başkası-içinlik'e dönüşmesini gerektirir. Yoğun bir yabancılaşma, insanın kendisinden koptuğu, kendi haklarını (üstelik rıza göstererek) başkalarına devrettiği; düşünmenin can sıkıcı bir uğraş, başkaldırmanın tehlikeli ve budalaca bir davranış olarak algılandığı bu süreçte yaşanır. En kolay yönetilen halklar, insanlarının yabancılaşmayı en üst noktada yaşadığı halklardır. Tahakküm karşısında konformizm (uygunluk) varsa, orada siyasal iktidar açısından tabii ki bir problem yoktur!

Devletin ideolojik araçları bütün insanların aynı biçimde düşünmelerini sağlamaya yöneliktir. Bütün iktidarlar muhalif söylemi ve farklılaşmayı boğmak için fırsat kollarlar. Devletin resmi ideolojisine mutlak doğru, mutlak geçerli gözüyle bakılmasının sağlanılmasıdır amaçlanan. İdeolojik tahakküm, baskı ve şiddete dayalı fiziksel tahakkümden daha farklı özellikler taşır. Çünkü salt baskı ve şiddet isyankar kesimleri susturmaya yetmez. Oysa ideolojik kampanya bazan hiç umulmadık sonuç verir ve fiziksel zorun başaramadığı görevi yerine getirir.

Bütün resmi ideolojiler politik yanılsama olgusunu içinde barındırır ve yaratır. Yanılsama ve yanlış bilincin olduğu yerde ise dogmalar ve budalaca onaylamalar vardır.

Resmi ideolojilerin öyle bir karakteri vardır ki, kendisine bütünüyle bağlanılmasını ister. Çünkü bu ideolojiler sistematiktir ve en küçük ayrıntısı bile temel ilkeye -doğruya- sıkı sıkıya ilişkilendirilmiştir. Dolayısıyla ideolojinin bir kenarından açılmaya çalışılan bir gedik bütünün prestijini yıkacaktır. Bütün bu olgular resmi ideolojinin katı, kapalı, donuk ve değişmez olduğunu göstermez; şüphesiz resmi ideolojiler de değişir: siyasal-sınıfsal dengelerdeki oynaklıklar, kamuoyunun ve muhalif aydınların baskısı vs. resmî ideoloji kalıplarını zorlar. Ama resmi ideoloji değişmeye mümkün sınırlar içinde direnir. Bu, onun en tipik özelliğidir. Yani egemen sınıflar ve ''çok karmaşık mekanizmalarca'' üretilen resmî ideoloji, ancak yine egemenlerin izin verdiği ölçüde (onların varlığını doğrudan tehdit etmediği sürece) değişime açıktır.

Kuşkusuz devlet mekanik bir yapı değil. O, adeta yaşayan bir organizmadır. Karmaşık bir organik ilişkiler ağını toplumun en küçük hücresine dek taşır. İlişkilerimiz, kavramlarımız, hatta vücudumuzun konum ve hareketleri, düşlerimiz, en soyut düşüncelerimiz, en gizli edimlerimiz titizlikle önceden kodlanmıştır. Ailede, okulda, işyerinde, sinemada, sokakta, mezarlıkta, törenlerimizde, törelerimizde, sıkıştırılan her vidanın gerisinde, oyunlarımızda, cebimizdeki kitapta, duvarlarımızı süsleyen resimlerde,.. Devlet her yerde!?... Öyle ki bugünümüz değil, geleceğimizde, sadece yaşantımız değil ölümümüzde de bizi sınırlı seçenekler bekler durur. Ahirette bile cennet ve cehennem gibi iki aptal seçenekten birisini burun kıvırmadan seçmek zorundayız.

Evet, devlet; kabaca söyleyecek olursak baskı ve zora dayanan, insanların onun karşısında birer yolunmuş kaza ya da yorgun, sefil bir eşeğe benzediği kurumsallaşmış yapı...

Akla hemen bir soru geliyor: Peki, devletin varlığı zorunlu ve kaçınılmaz mı? Evet veya hayır... işte bütün mesele budur!...

PİSADAM

Reiser

RICARDO RODRIGUEZ'E

Mektup

NEVRUZLARA KARŞI ADİL OLALIM

KIZGIN BALTA

Paul Feyerabend 186 bilim adamının Astrolojiye karşı imza toplamaları üzerine yazdığı bir yazıda şunları söylüyor: "Astrolojiyi seçmemin nedeni Astrolojiye karşı özel bir sempati beslemem değildir. Astroloji bugün bilim adamları ve bilim adamı olmak isteyenler için üvey evlat durumundadır ve etkili babaların üvey evlatlarının iyi bir avukata ihtiyaçları vardır." Newruz'u karşısına alıpta Patagonyaca konuşanlar meselesini işlemek hiçte adil bir yöntem değil. Benim Newruz'a ve Patagonya Rençber Partisine sempatim olmadığı gibi, Ricardo gibi Newruz'u karşıma alıpta ropörtaj yapacak kadar hoşgörüm bile yok. "Ulusların Kendi Kaderlerini Tayin Hakkı", Devlet vs. gibi meselelerle ilgili düşüncelerim bir yana, İspanyol aydınlarının Patagonyaca konuşanlar üzerine söz söylemeye hakları yok artık. Özellikle kendini Radikal olarak değerlendiren şu ya da bu grubun ayrı örgütlenmelerinin savunulduğu günümüzde "neden gelip bize katılmıyorsun?" demelerine hakları hiç yok. Nedir Patagonca konuşanlara yapılanlar yıllardır? Çevrilen filimlere, yazılan kitaplara, "ezilenlerin kurtuluşu" gibi lafları dillerinden düşürmeyen hareketlerin yaptıklarına bakın. Ermenos katliamı ile ilgili kıyametler koparılır. Aynı dönemde Ermenoslar ve İspanyollar tarafından katledilen 700.000 Patagonyaca konuşandan neden kimse bahsetmez. O beton yığını şehirlerinizde doğmaktan başka meziyeti olmayan hangi İspanyol aydını içten içe kin duymuyor ya da hor görmüyor Patagonyaca konuşanların yaşam tarzını. Tanıdığım bir İspanyol kadın, hem de "Tarihin Adaletsizliği"nden, "Kadınların Ezilmesi"nden "Ezilenlerin Hakkı Hukuku"ndan söz eden bir İspanyol kadın şunları diyebiliyor: "Eskiden Patagonyaca konuşanları bizim şehirde gördüğümde bunlar potansiyel bizden der, sempati duyardım. Şimdi trende, otobüste, yolda nerede görürsem göreyim nefret ediyorum". Yine yıllar boyu Patagonyaca konuşanların ve tüm diğer ezilenlerin yanında İspanyollara karşı savaşmış ve bu yüzden yıllarca İspanyol zindanlarında yatıp işkence görmüş bir İspanyol arkadaş, "sokakta yere tükürenlerle birlikte yaşayamam" diyebiliyor. Neden yere tükürüyorlar? Neden kadınlara sarkıntılık edip kendilerinden nefret edilmesine sebep oluyorlar? Neden? Sorun kimden kaynaklanıyor? "Şehirde doğmaktan ve belli bir süre İspanyollara karşı savaşmaktan başka meziyetleri olmayanlardan mı, yine şehirde doğmaktan başka meziyetleri olmayan ve belli bir süre bir Patagonyaca konuşanla yaşayıp edindikleri deneylerden hareketle bütün Patagonyaca konuşanlardan nefret eden, kin duyan İspanyol kadınlardan mı, yoksa köyde veya dağbaşında doğup şehirlere göç etmek zorunda bırakılan Patagonyaca konuşanlardan mı? Onlar şehirlerde rahat ediyorlar mı? İsteyerek mi geliyorlar o sizin beton yığını şehirlerinize? "Kin kusma, bağışlayıcı ol" derdi bir İspanyol arkadaşım yazdığım yazıları okuyunca. Evet haklı, kin kusuyorum, kin kusuyoruz ve kin kusacağız. Kime karşı bağışlayıcı olalım? Yüzyıllar boyu bağışlayıcı olduk, herşeyimiz alındı elimizden. Bağışlayıcı olmak sırası gelmedi mi hala "ezilenlerin hakkı hukuku" diyen İspanyollara. Kinimizi yakınlarımıza, kadınlarımıza, çocuklarımıza da aktarıyoruz çoğu zaman. Neden ama? Yüzyıllar boyu kin, nefret ve şiddetten başka birşey görmedik. Türkülerimiz, masallarımız sadece İspanyol askerlerinin yaptıkları zulümü anlatır, çocukluk anılarımız İspanyolların evlerimize köylerimize yaptıkları baskınlarla sınırlıdır. Çocukluğumuz arkamızdan gelen her İspanyoldan İspanyol hafiyesi diye şüphelenip korkmalarla doludur. Hoşgörü öğrenilmesi gereken bir kategoridir ve bu şartlarda yaşayan birinin hoşgörülü olmayı öğrenmeye vakti yoktur. Bu durumda hoşgörülü olmayı - gerekiyorsa eğer - öğretmek "ezilenlerin hakkı hukuku" diyen İspanyol kadın ve erkeklerine düşmez mi? (Burada "öğretmek"ten, bulduğu her fırsatta üzerindeki elbiseleri atıp diğer yandan Afrikalıya elbise giymeyi öğretmeyi medenileşme kabul eden Avrupalının çabaları anlaşılmasın).

Sık sık eleştirildim Radikal geçinip patagonyaca konuştuğumu yazmıyorum diye. Bunun nedeni sorunu sadece Patagonyaca konuşanların sorunu olarak görmemem di. Nasıl ki birinin tek sorununun eşcinsel olduğunu söylemiş olması Radikallik değilse, benim de tek sorunumun Patagonyaca konuşabildiğimi söylemem olması da Radikallik değildir. Sorunu Sartre Frantz Fanon'un "Bu Dünyanın Lanetlileri" adlı kitabına yazdığı önsözde çok açık bir biçimde tarif ediyor. Şöyle diyor Sartre: "Kısa bir süre önce dünya nüfusu iki milyardı, yani 500 milyon insan ve 1,5 milyar yerli". Sorun dünyanın tüm yerlilerinin, yani bu dünyanın tüm lanetlilerinin sorunu. Çözüm de Fanon'un dediği gibi yerlileri insanlaştırmakta değil, insanları yerlileştirmektedir.

Ricardo Liberterlerin Türkçe konuşmaya yeni başladıklarını söyleyip Patagonyaca konuşanların da aralarına katılmalarını istiyor. Liberterler Patagonyaca konuşmaya başlasalar nasıl olur? Yaşam tarzları bugün büyük ölçüde deforme olsa bile Patagonyaca konuşanlardan öğre-

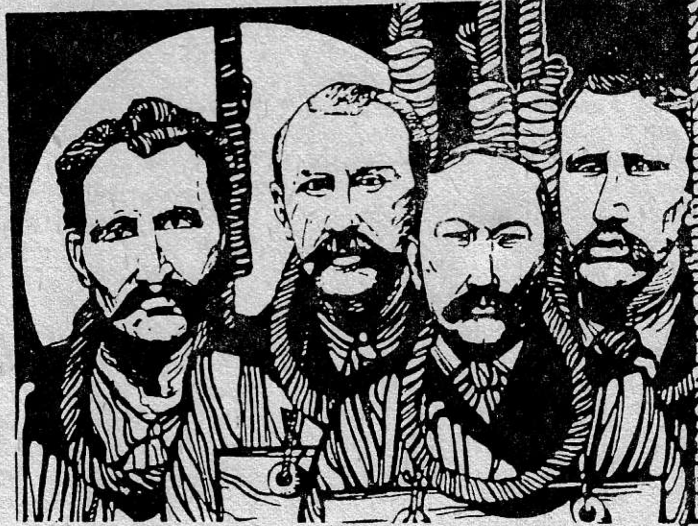
necekleri çok şey var zira. "Allahın Üvey Evlatları" adlı kitabında Patagonyaca konuşanlarla ilgili "yüksek dağların başında iyi savaşabilen ama barışçı bir halk yaşardı" diye yazıyor bir Alman araştırmacı .. ve şöyle devam ediyor: "Bunlar aşiretler halinde yaşarlardı ve hala öyle yaşamaya devam ediyorlar. Böyle yaşamalarının nedeni emretmek ya da boyunduruk altına girmek istememeleridir. Yalnız dışarıdan bir tehlike geldiğinde bütün aşiretler bir araya gelir ve tehlike bertaraf edildiğinde yine her aşiret dağdaki köşesine çekilir." Yani bu halkın yaşamında emir ve itiat yoktur. Cornelia Bansfeld "Buradaki yaşlılara itiat yaşlıların deneysel bilgilerinden kaynaklanan saygı temelindedir" diyor. Devlet, polis, ordu, okul, vb. kurumlara hiç yer yoktur bu insanların yaşamlarında. Güvenlikten herkes sorumludur. Barış zamanında herkes işinin başındayken, savaş çıktığında herkes askerdir. Herkes tarafından kabul gören belli kuralları vardır. Yalnız bu kuralların dışına çıkanları cezalandıracak polis teşkilatı yoktur. Cezalandırma yine işinin başında olan bir gönüllü tarafından gerçekleştirilir.

Evet İspanyollar, Patagonyaca konuşanlardan öğreneceğiniz çok şey var. Yeter ki yalnız hataları görmek ve hemen barbar, ilkel, şiddet yanlısı, kin kusan diye suçlamak istemeyin. Biz dağlarımızda yaşıyorduk, kimseye zararımız yoktu. Şehirlerinize gelmek istemiyoruz, yine dağlarımızda yaşamak istiyoruz. Eğer Liberterler ve diğer İspanyollar yerlileşmeyi göze alabiliyorlarsa dağlarımıza gelebilirler. Biz yerlileşebilen İspanyollardan rahatsız olmuyoruz.

Patagonya Rençber Partisi Patagonyaca konuşmasına rağmen Patagonyaca konuşanlara İspanyollardan daha fazla zarar vermiştir. Buna rağmen Nevruzlara karşı biraz daha adil olmak gerekmez mi?

1886 MAYISINDA ŞİKAGO, HAYMARKET DE MEYDANA GELEN İŞÇİ EYLEMLERİNİN VE BİR POLİSİN ÖLMESİNİN SORUMLUSU OLARAK TUTUKLANAN 7 ANARŞİST İŞÇİDEN 4'Ü 11 KASIM 1887'DE İDAM EDİLDİ. LOUIS LINGG, DAHA ÖNCE İNTİHAR ETMİŞTİ. GERİ KALANLAR İSE, SONRADAN UYGULAMANIN HUKUKİ BİR HATA OLDUĞU GEREKÇESİ İLE SERBEST BIRAKILDI.

"GÜN GELECEK SÜKUTUMUZ BUGÜN BOĞDUĞUNUZ SESİMİZDEN ÇOK DAHA GÜR OLACAK!"

GEORG ENGEL — ADOLP FISCHER — ALBERT PARSONS — AUGUST SPIESS

ANIYORUZ

ÖĞRENCİ DERNEKLERİ x BAŞKA BİR SEÇENEK

ESİN / AYHAN

Çağdaşlık diye bir laf tutturmuşlar; her şeyi buna göre ölçüye vurup, yargılayıp geri, çağdışı gibi zorlama sıfatlarla yüklüyorlar. Bir çok iğrençlik bu çağda yaşandı ve hala da yaşanmakta. Faşizm de çağdaştır; buyrun çıkın işin içinden.

Çağdaş demokratik Üniversite?
Ben üniversiteyi şöyle ya da böyle değil var olabilecek hallerinin hiç birinde istemiyorum - Herkes kendine niçin üniversitede okuduğunu ciddi bir şekilde sorarsa karşılığında öyle pek güzel anlamlar alamaz.

"Bilim yuvaları", "öğretim merkezleri" gibi çağdaş alanlar olan üniversitelerde sanıyorum ki büyük bir çoğunluk bir şeyler öğrenmeye gelmiyor. Pek iyi bir şeyler öğretilmiyor zaten. Ezberlenmiş bilgilerin yeni beyinlere aktarımından daha fazla bir şey ifade etmiyor üniversiteleri. Üniversitelerimiz demiyorum çünkü üniversitelerimiz değil. Kimlerin neden böyle yerlere ihtiyaç duydukları da açık. (Yakında galiba ABD sistemi uygulamaya konacak ve böylece çalışma hayatı ile üniversiteler içiçe girecek.) Bazılarının buna itiraz edebilmelerini anlamak güç gelecektir. Çünkü üniversite sorunu Türkiye'de gündeme geldiğinden beri "eğitim, üretim içindir" için çabalanıyordu. Eğitimin soyut bilgilerle yüklü hayattan (üretimden) kopuk olduğundan yakınılıyordu.

Okumak istiyoruz sloganı ne kadar da yaygındı. Ve hala da sanırım öyle. Öyleyse sınavlara buyrun baylar ve bayanlar! Öğrenci olmaktan da, öğrenci hareketinden de anladığım başka şeyler. Oyle sendikal mücadeleden, oraya buraya eklenmekten bahsetmiyorum. Öğrenci ya da işçi gibi parçalanmış hayatımızın üzerimizdeki tanımlamalarının dışında insan olmak gibi bir konuma sahibiz. Öğrenci olmak nedir sorusuna verilebilecek kesinlikte bir insan olmak nedir sorusuna yanıt verilebileceğini sanmıyorum ama yine de "insan kendini nasıl yaparsa öyle olur." esnekliğine de inanmıyorum.

Üniversitelerde bulunuşumuzun çok çeşitli nedenleri olduğuna göre -bu nedenlerin şu an içinde yaşadığımız toplumsal koşulların bize dayattığı alanlardan kaynaklandığını bildiğimize göre- karşı çıkışımız ve isteklerimiz en son kıstırıldığımız alanla sınırlı değil. Bize dayatılan tüm alanlara taşmalıdır. Bunu yaparken bu alanları olumladığımızı göstermeliyiz ve kendimize ait alanlar açmalıyız. Bu alanlar giderek bizim genişleteceğimiz özgürlük alanları -ne kadar olabilirse- olmalı, ve bizim öğrenci oluşumuza değil önce insan oluşumuza dayanmalı. Bunu yaparken birleşeceğimiz ilkeler çerçevesinde bizim yaratabileceğimiz bir ahlak ortaya çıkacaktır.

Demokratik mücadele özgürlük alanımız olabilir mi?

Öyle sanıyorum ki şu an öğrenci hareketi içinde yer alan insanlar tek tek ele alındığında farklı kaygıları ayırdedilebilir. Oysa öğrenci dernekleri öğrencilik temelinde örgütlendiği için bu farklı kaygıları gözardı eder, kabul edilmiş alanın çıkarları doğrultusunda birliğini oluşturmaya çalışır. Kısaca bireylerin aynı rahatsızlıkları duyduğunu ve aynı sonuçları aradığını varsayar. Böylece ister istemez bir araya getiren, zaten varolan durumdur öğrencilik. Bugün dernekler içinde bulunmayı ve mücadeleyi öngören iki görüş var. Bunlar derneklerdeki mücadeleyi demokratik mücadele ve demokrasi mücadelesi diye adlandırıp; birbirlerinden farklı düşündüklerini ispatlamak için büyük mücadeleler vermekteler. Ancak taleplerinin aynılığının yanısıra (özerk demokratik üniversite vb.) zihniyetleri ve tarzları da aynıdır. Her ikisi de "demokratik mücadele geleneğini" yerleştirmekten söz etmektedirler ve her ikisi de iktidarı yaşamı değiştirmenin ve etkilemenin bir aracı olarak görmektedirler. Özerk Demokratik Üniversite talebinden üniversitelinin mali bağımsızlığından söz edilmektedir. Bu durumda üniversiteler ticari işletmeler haline mi gelecek yoksa devletten hiç bir denetim amacı gütmeden ödenek vermesini mi bekleyeceğiz. Sınavlar ve sınıf geçme var oldukça öğretim görevlilerinin denetimi nasıl engellenebilir? Bu denetimin onların niyetlerinden bağımsız olacağı iddia edilemez.

"Demokratik mücadele geleneğini yerleştirme" çabası ve niyeti, yaşamı iktidarın ucunda görmekle sıkı sıkıya bağlıdır. Demokratik mücadele, görünürde bazı haklar (!) elde ediliyormuş izlenimi verse de aslında örümceğin ağlarına kitlesel boyutta yakalanmak demektir. Çözüm, yaşayarak değiştirmek ve kabul ettirmekten ziyade, önce ne yaşamak istendiği üzerine pazarlık etmekte aranır. Demokratik Kitle Örgütleri tanımlı biçimlerdir. Onlar vasıtasıyla mücadele de belirli seçenekleri kapsar. İktidar mücadelesi içinde yer almayı kabul eder.

Bu, iktidarı etkilemek diye adlandırılsa dahi, iktidar bu anlamda her yerdedir ve özellikle de kurumsallaşmış yapılarda yaşamaktadır. Demokratik Kitle Örgütü, içindeki insanları, iktidarın zihniyetine göre şekillendirmekte ve davranmaya zorlamaktadır. Yönetim kurulları seçilmekte (olmazsa olmaz yönetmeliği var), temsil sistemleri tartışılmakta, adeta minik devlet yaratılmakta. Türk Devleti Türk Milletini temsil eder, öğrenci derneği öğrencileri. Böyle bir mekanizma içinde bireylerin kendilerini ifade edebilmeleri, doğrudan katılım çabaları vb. şeyler gerçekleşemez. Tüm iyi niyetlere rağmen yapının kendisi bunlara kapalıdır. Bu noktada demokratik mücadele aslında

yaşamı değiştirmenin araçları için mücadele etmektir, ve araçlar amaçlaşmaktadır. Hayatın yaşayarak, yaparak ve yaptığını savunarak değiştirilebileceği unutturulmakta, insanlar boğulacakları ve yokolacakları bir alan olan politika sahnesine çekilmektedir. İşte kimilerine göre, apolitikliğimi açığa vurdum. Evet yaşama sahip çıkmanın politika olmadığını düşünüyorum, o sadece iktidar tarafından bize sunulan seçenek ve hayatımızla aramızda konulan dolayım. Oysa öğrenmek, birbirimizle ilişkiler kurmak, çocuğumuza bakmak düşmanımızı tanıyıp, dostumuzu seçmek; kısaca hiç bir yaşamsal eylemimiz için ona ihtiyacımız yok. O yalnızca birilerinin varlıklarını meşrulaştırmak ve bizi yönetebilmek için yarattığı suni bir alan. Ama hayatı yaşayıp değiştirerek ve bu bürokratik kısır döngüye teslim olmadan yaratmak, böylece de politikayı işlevsiz kılmak mümkün.

Başka bir seçenek neden olmasın?

Bugün üniversiteli olmanın sorunlarını üzerinde hisseden, ancak buna karşı çıkmakta Öğrenci Derneği'nden başka seçenek bulamayan insanlar var. Bunlar ya karşı çıkmaktan vazgeçmekte ya da bu seçmedikleri ortamda, kendileri dışında planlanıp, organize edilen eylemler içinde erimekte. Bu ortamda yatay örgütlenme isteğinin karşısına çıkarılan ''*tüzükler ve zorunluluklar*''dır. Demokratik merkeziyetçilik ise öğrenci derneğinin olmazsa olmaz koşuludur. Eylemde birlik eleştiride özgürlük öngörülmekte; ama, ben bana içkin olmayan bir tarzda tepki verecek, onaylamadığım bir şeyi yapacaksam eleştiri özgürlüğü bir safsatadır.

Eğer merkeziyetçilikten, hiyerarşiden, temsil edilmekten, idare edilmekten hoşlanmıyorsak bırakalım öğrenci derneğinde minik iktidarlar yaratmak ve yöneticilik oynamak isteyenler kalsın. ÖRGÜTLENME ÖZGÜRLÜĞÜ! o var edilerek kazanılır. Yaşamımızın bütününde dayanışmamızı sağlayacak özgürlük ortamları yaratmaya girişelim. Hiç bir hiyerarşik ve merkezi tarza ilişkilerimiz içinde izin vermiyelim, onlar yaşamın ve özgürlüğün düşmanıdır. Kendimizi temsil ettirmekten ziyade yüzyüze ilişkileri, doğrudan etkinliği seçelim. Bu bireylerin özgür iradesini önplana çıkaran gönüllü ilişkiler bütünü olsun. Eylemde birlik gibi bir zorlama yerine, özgürce seçilmiş tarzların çeşitliliğini, böylece yeni tarzların yaratılabilmesine uygun ortamı yaratalım. Dayanışmaya açık her bireyin öğrenci olmasına bakmaksızın ortamımıza kabul edelim. Taleplerimiz öğrenci olmaktan kaynaklanıyorsa da bize dayatılan bu sınırlı alanı veri almamalıdır. Öğrenim harçlarını, geçinme sorunumuzdan, öğrenme sürecindeki zorlanmayı barınma, standartlaştırıcı eğitim sistemi ve diğer sorunlarımızdan ayıramayız.

İstemlerimizi öyle ifade etmeliyiz ki bütünlüğü içinde taşısın:

- *ÖZGÜR ÖĞRENME HAKKI* -

Özgür öğrenmenin önündeki en büyük engel eğitim sisteminin ta kendisidir. Ne öğreneceğimize ve kimden nasıl öğreneceğimize karar vermemekteyiz.

Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sınavına Hayır!

- *SINAVLARA HAYIR* -

Kişi öğrenme sürecini kendi denetlemelidir. Öğrenip öğrenmediğini, dolayısıyla standarda uyup uymadığını denetleyen bir üst otorite olmamalıdır.

Akademik Kariyerler Kalksın

- *ÖZERK DEMOKRATİK ÜNİVERSİTE BİR YUTTURMACADIR* -

Eğitimin yerini gönüllü öğrenim almalı, öğretmen ve öğrenci birbirlerini seçmeli.

- *KIZ VE ERKEK ÖĞRENCİ YURTLARI BİRLEŞSİN* -

Namus kalelerine ihtiyacımız yok.

- *ÖĞRENCİ BÜROLARI DAĞITILSIN* -

Kodlanmak istemiyoruz. Angaryalara ve kırtasiyeciliğe zaman ayıramayacak kadar yaşamı önemsiyoruz.

ŞEBEKEYE HAYIR!

İSPANYA'DA SICAK DALGA

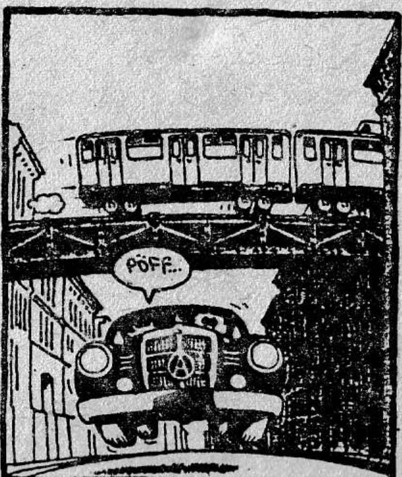
İspanya'nın Cadiz şehri yakınlarındaki Puerto Real'de, yaşam tamamen gemi yapımına bağlıdır. Geçen Kasım ayında, yönetim, tersaneleri kapamayı denedi ve işçiler anında işyerlerini işgal etti. Daha sonra ise işçiler ve özel tim arasında çatışmalar çıktı. Olayların gelişimi üzerine Puerto Real'de yaşayanların geri kalanları da mücadeleye katıldı.

Tersanelerin yüksek yapılanması, polisin saldırılarına karşı kasabalıların korunmasını sağladı. Son bir kaç aydır barikatlar, ev yapımı bazukalar, uzun menzilli mancınıklarla halk, polisin gözyaşartıcı bombaları ve plastik mermilerine karşı direnmeye çalıştılar. 16 Haziran'da kadınlar Cadiz ile Puerto Real'i birbirine bağlayan yolu keserek gösteri yaptılar. Olaylar sırasında bir kaç domuz yaralandı ve bir tanesi de bir kamyonun altına atıldı. İşçiler ve kadınlar şimdi yargılanmayı bekliyorlar.

KAĞITTAN UÇAK
YASAĞI
GERHARD SEYFRIED
ROTBUCH VERLAG/BERLIN

HEY, UYAN ARTIK! BU SABAH ERKENDEN MAHKEMEDE OLUCAZ!
?
ÖFF

PÖFF..

HER TARAF POLİS KAYNIYOR!
HAYRET!

GIRRR.. BIRRR..

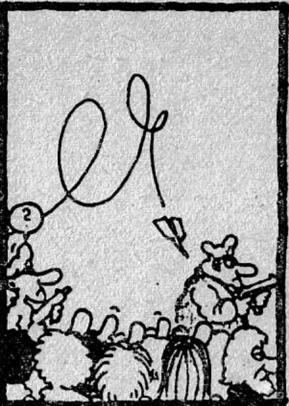

YASAK
?
BİPLİYOR
BİP

SALONDA SİGARA İÇMEK YASAKTIR!
SESSİZ OLUN! YOKSA SALONU BOŞALTIRIM!
HEY!

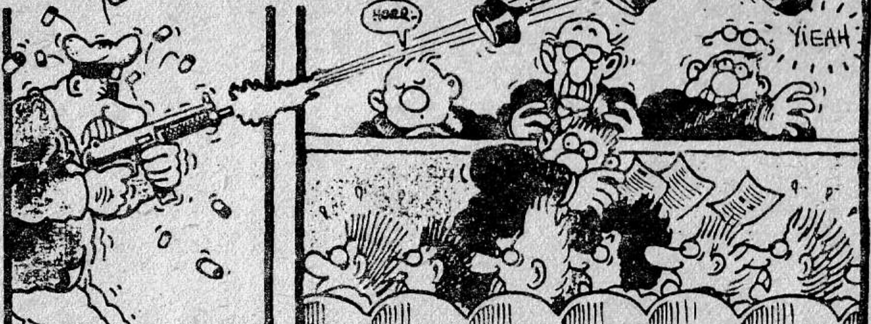

MAHKEMEMİZ SANIĞIN, FALANCA MADDE, FİLANCA BENDİNE GÖRE ÜÇ YIL AĞIR HAPİS CEZASI İLE CEZALANDIRILMASINA VE BLEH BLEH BLAH..
HAFİF TİTREME
1
2
3

PEH PEH... BLEH LAFF..
LAF LAF
ÇOK SIKICI!
ÖFF..

?

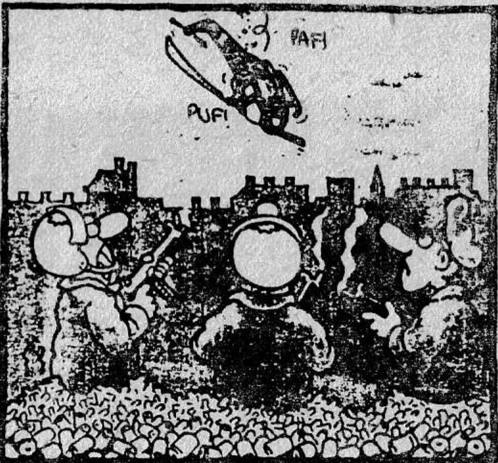

TIK
KUVVETLİ TİTREME
VE....

RATATA TATATATATATT-
HORR
YIEAH

AYNI ANDA DIŞARDA:
RATATAT!
!
!
!
ZUCK!

Bam!
TANRI BİZİMLE!
ALLAH ALLAH ALLAH..
DAN!
GELİYORLAR!
BENG!
DAN!
TERÖ-RİSTLER

YUKARDA:
AŞAĞIDA NE OLUYOR?
FLOBB!
FLOBB!
FLOBB!
POLİS
BRAM!
?!

PAF!
PUF!

RUMMS!

PAT!
ÇAT!
GÜM!

AKŞAM:
...POLİS AYNI GÜN, ÜZERİNDE KAĞITTAN UÇAK BULUNAN 186 KİŞİYİ TUTUKLARKEN, ŞEHİRDEKİ KIRTASİYELERDE YAPTIĞI ARAMALARDA SUÇ ALETLERİ BULDU!
!

İDEAL BİR BİREY NASIL OLMALIDIR? (*)

Evet hiç düşündünüz mü, ideal bir birey nasıl olmalıdır diye? Mutlaka düşünmemişsinizdir. Neyse ben sizin yerinize düşündüm ve bakın ortaya neler çıktı.

- Öncelikle ciddi gazeteler okumalı ve okumaya mizah sayfasından başlamalıdır.
- Ciddi gazetelerin ciddi halde solcu köşe yazarlarını okumaya tahammül edebilecek kadar mezhebi geniş olmamalıdır.
- Gazetenin politika haberlerini mutlaka tuvalete (aç parantez sıçma faslına kapa parantez) saklamalıdır.
- Edebiyattan, müzikten ve felsefeden az buçuk anlasada olur (ille de çok buçuk anlamaları gerekmez)
- Şairlerden Edip Canseveri, müzisyenlerden Bach'ı, Milles Davis ve Mustafa Kandıralı'yı sevmelidir.
- Sevişmekten dinlenmekten, tekrar sevişip tekrar dinlenmekten balıktan ve Tekirdağ rakısından zevk almalıdır.
- Sevişirken, kadınsa üstte erkekse altta olmaktan korkmamalıdır.
- Çocukluğunda yaramaz ve haşarı bir velet olarak fişlenmiş olmalı ve öğrencilik döneminde en az bir yıl sınıfta kalmış olmalıdır. Hapse girenler ve okuldan atılanlar tercih sebebidir.
- Erkekse komşunun kızını sıkıştırmaya altı yaşından itibaren başlamış olmalı kız ise en geç onbeş yaşında bekaretini yitirmiş olmalıdır.
- Kadınsa dünyanın bütün çekici ve yakışıklı erkekleriyle, erkekse dünyanın bütün çekici ve güzel kadınlarıyla sevişmek istediğini kendine itiraf edebilmelidir.
- Kendine çokça zaman ayırabilmeli ve bu anlarda araya girecek yemek, uyku, dışkılama vs. zorunlu faaliyetleri angarya olarak görebilmeli, gereğinde bunları reddedebilmelidir.
- Kimse ona sensin diyememeli, demeye yeltenenlerin ağzının payını çok istisnai verebilmelidir. Yine de birgün çocuğu olursa (cinsiyeti önemli değil) adını (büyüdüğünde kendisinin değiştirme hakkını rezerve ederek) SENSİN koymalıdır.

- Radyoda yalnız efem dalgasını dinlemeli TV'nin ise kapanış saatini kaçırmamalıdır.
- Programlı bir hayatı hiç sevmediğinden programsız yaşabilmek için uzun uzun programlar ------ (tabiiki) yapmamalıdır.
- Sigara içmekten nefret etmeli, pipoyu ise içemediğinden yanındaki birine içirmelidir.
- Uzak şehirlere ve uzak ülkelere seyahat etmekten çok hoşlanmalı ama meteliksiz ve pasaport tahdidli olduğundan buralara ancak rüyasında gidebilmelidir.
- Oyunlardan satrancı ve blöflü piştiyi sevmeli ancak yenilince çok sinirlendiğinden kesinlikle kızma birader oynamamalıdır.
- Sesinin çirkin olduğunu bilse bile kendi kendine şarkı söylemekten vazgeçmeyecek kadar kendini sevmeli, kendisi gibi kendisini sevmeyen başkalarını ise sevmemelidir.
- Her zaman yalnız kalabileceğini bilmeli ama yalnızlığı asla kendisi tercih etmemelidir.
- Mevsimlerden en çok sonbaharı, yazı, ilkbaharı ve kışı sevmeli bunun dışında ise işe gitmelidir.
- Aslında ne şairdir o, ne müzisyen, ne felsefeci hatta devrim yapma gibi bir işi olmadığından devrimci de değildir. Tembelliği, düş kurmayı, bulutlarda gezmeyi sever ama bir oblomovcu da değildir. Aklına estikçe yazar, kırık dökükte olsa müzik yapar (Kimi beste yaptığı bile görülmüştür) nutuk atmaz ama felsefe yapar (Çoğu kendi de farkında olmaz bunun ya, O'nu hemen hemen, hergün yer yerde görebilirsiniz ama o olduğunu dünyada düşünemezsiniz), öyle çok seçkin alışkanlıkları yoktur. Hep aynı yerlere takılmaz. Fakat tüm bunlar bulunulacak mekanlar arasında bir ayrım yapmadığı anlamına gelmez. Tersine hiç ayak basmadığı mekanlar da vardır mesela cami.
- Zaman zaman geyik muhabbetlerine takıldığı da görülmüştür ama henüz geyiklerle herhangi bir akrabalığı tespit edilememiştir.
- Okumayı sevdiğini söyer ama zengin bir kütüphanesi olmadığından emin olabilirsiniz. Ne tür kitaplar okuduğunu gören olmamıştır. Bir süreden beri "Das Kapital" içinde "Red Kit" okuduğu rivayet edilmektedir.
- Adı kararsıza çıkmıştır. Hiç bir konuda kolay kolay karar veremez. Aslında kendi de bilmez, Dayatılan tercihleri benimsemek istemediğinden ve peşin hükümlü biri olmadığındandır böyle ince eleyip sık dokuması.
- Hükmetmeyi başkalarından kendisi için bir şey istemeyi hiç beceremez. Kendi işini kendi görmeye alışmıştır. Bu yüzden bilmediği bir adresi ararken bilen birine sormak yerine kilometrelerce fazladan yürümeyi göze alacak kadar enayidir.
- Hammasi şiirleri, Hammasi piyesleri, hammasi filmler ve hammasi devrimcileri hiç sevmez hamsi buğulamayı sever.
- Hayatta en nefret ettiği şey öğüt dinlemektir bu yüzden öğüt vermeyecek kadar ince düşüncelidir ve yine de bu yüzden "ideal bir birey nasıl olmalıdır?" vs. türünden lafızlara karnı toktur. Ayrıca kendisi idealist filan değildir.

NOT: Bu şartlardan herhangi birine haiz olmayan bireyler ideal birey mertebesine ulaşamazlar.

(*) Bu yazıda sözü edilen ideal bireyin şahsımla herhangi bir ilgisi olmadığı herhangi bir şekilde tespit edilmiştir. Sevgili kara okuyucularına duyurulur.

AHMET ARSLANER

